

یادداشت

ادبیات، فرصتی برای آگاهی و آرامش است. کتاب‌های درسی این هدف را تضعیف کردند و کنکور، آن را به اضطراب، ترس و نفرت تبدیل کرد.

زبان و ادبیات فارسی کنکور

زبان و ادبیات فارسی با توجه به ضریب تأثیر بالای آن از مهم‌ترین منابع کنکورهای سراسری دانشگاه‌هاست. منابع درس ادبیات در آزمون‌های سراسری داخل و خارج از کشور برای تمامی رشته‌ها، غیر از ادبیات و علوم انسانی در سال ۹۷ شامل این‌هاست:

◀ زبان و ادبیات فارسی (عمومی) دوره‌ی پیش‌دانشگاهی، چاپ ۱۳۹۶

◀ ادبیات فارسی (۳) چاپ ۱۳۹۵

◀ زبان فارسی (۳) چاپ ۱۳۹۵

◀ ادبیات فارسی (۲) چاپ ۱۳۹۴

آن کتاب، ادبیات اختصاصی

ادبیات اختصاصی، با جلد طوسی رنگ، تنها محصول آموزشی کشور است که به روش «آموزش در تست» تألیف و عرضه شده. هدف‌گذاری «نقطه به نقطه» و آموزش «تست به تست» ویژگی اختصاصی **ادبیات اختصاصی** است.

ادبیات اختصاصی یک کتاب است با پوشش هر چهار کتاب ادبیات اختصاصی پیش‌دانشگاهی، شامل همه‌ی موضوعات «قافیه، عروض، سبک‌شناسی، نقد ادبی، آرایه‌های ادبی و تاریخ ادبیات».

شخصیت آن کتاب بزرگ‌تر از آن است که این‌جا لابه‌لای این سطرها و در تنگی این کلمات معرفی شود. همه چیز را آن طرف در **ادبیات اختصاصی** بخوان.

این کتاب، ادبیات میکرو

کتاب میکرو طبقه‌بندی ادبیات کنکور، مجموعه‌ای است کامل از سؤالات استاندارد آزمون‌های گوناگون. در حقیقت، استفاده‌ی روز به روز و درس به درس از پرسش‌های ادبیات عمومی انسانی را به این کتاب سپرده‌ایم و بار آموزش و سنجش مباحث ادبیات اختصاصی بر دوش **ادبیات اختصاصی** افتاده است. اصل بر این است که آن‌چه حقیقتاً در سال‌های گذشته در کنار صندلی داوطلبان کنکور قرار گرفته، مورد استفاده باشد و کتاب تا حد امکان با پرسش‌های تألیفی آمیخته نشود، اما با توجه به تعداد بسیار اندک سؤال در برخی درس‌ها - مثلاً دستور تاریخی - برای آشنایی با نمونه‌های گوناگون و تکرار و تمرین بیشتر، سؤالات تألیفی بسیار «دقیق»، «استاندارد» و «به اندازه» با هدف پوشش همه‌جانبه‌ی مفاهیم آن درس‌ها طرح شده‌اند.

روی هم، ادبیات میکرو شامل هفت بخش کلی است، به این ترتیب: ادبیات پیش‌دانشگاهی، ادبیات (۳)، زبان فارسی (۳)، ادبیات (۲)، پیوست املا، پیوست آرایه، پاسخ‌های تشریحی.

از آن‌جایی که بیش‌تر مخاطبان «ادبیات میکرو»، داوطلبان آزمون سراسری هستند، کتاب، مطابق منابع کنکور تدوین شده. روشن است که برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم، کتاب درسی چاپ سال جاری ملاک خواهد بود.

چگونه از میکرو استفاده کنیم؟

دانش آموزید؟

برای دانش‌آموزان، بهترین شیوه‌ی بهره‌گیری از میکرو، سنجش درس به درس طی سال تحصیلی است. بدین ترتیب دانش‌آموز به پرسش‌های هر درس، بلافاصله بعد از یادگیری و یا اندکی پس از آن، پاسخ می‌دهد و در زمان‌های مشخصی در طول سال به مرور سؤالات می‌پردازد. شایسته است در این مورد، طبق توصیه‌ی دبیر محترم خود رفتار کنید.

فارغ‌التحصیل هستید؟

لازم است فارغ‌التحصیلان برای استفاده‌ی درست از کتاب، آن را بر اساس برنامه‌ریزی معین و در فواصل زمانی مناسب به‌کار گیرند.

آموزگارید؟

به همکاران ارجمندمان در گروه‌های ادبیات سراسر کشور پیشنهاد می‌کنیم هنگام سنجش گروهی دانش‌آموزان، طبقه‌بندی آزمون‌ی سؤالات را مورد توجه قرار دهند. سنجش کلاسی می‌تواند با انتخاب جنس معینی از سؤالات، مثلاً فقط سؤالات سراسری یا به صورت ترکیبی از سؤالات چند آزمون انجام شود.

چگونه از میکرو استفاده نکنیم؟!

هرگز پیش از یادگیری درس، بدون خواندن راهنمای استفاده از کتاب، خلاف روش دبیر یا مشاور محترم خود و در حال عصبانیت، خستگی، دل‌تنگی یا خواب‌آلودگی از میکرو استفاده نکنید. میکرو کتابی است برای لحظات نشاط و آرامش، در روزهای پُراسترس، تا کنکور پیش‌رو.

گزینش

سؤالات هر آزمون، پس از آسیب‌شناسی طراحی، مطابقت‌گزینه‌ی درست با نظر کتاب درسی و در نهایت، تأیید صلاحیت علمی، مورد‌گزینش قرار گرفتند.

طبقه‌بندی

ادبیات میکرو تنها کتاب آموزشی کشور با طبقه‌بندی «مبحث مؤخر» است. دانش‌آموزانی که از سال‌های دوم و سوم با ادبیات میکرو بوده‌اند می‌دانند که طبقه‌بندی براساس «مبحث مؤخر» نسبت به طبقه‌بندی رایج - سطر به سطر - به مراتب علمی‌تر و کارآمدتر است. در هر سؤال، گزینه‌ی درست، اطلاعات دانش‌آموز را می‌سنجد و سه گزینه‌ی نادرست، دست‌کم سه نکته‌ی علمی به او می‌آموزند. در طبقه‌بندی به روش «مبحث مؤخر» هدف این است که دانش‌آموز در هر درس به شرطی با تست روبه‌رو نشود که هر چهار گزینه‌ی آن در همان درس یا درس‌های پیش از آن آموخته باشد. بنابراین، همواره مبحث مؤخر مبنای طبقه‌بندی سؤالات است.

مبحث مؤخر چیست؟

مبحث مؤخر، موضوع گزینه‌ای است که دیرتر از سایر گزینه‌ها، در کتاب درسی مطرح می‌شود. مثال ساده‌ای از تاریخ ادبیات، «مبحث مؤخر» را به وضوح معرفی می‌کند:

همه‌ی گزینه‌ها از آثار «جمال میرصادقی» اند، مگر گزینه‌ی

۱) دوپالیا (۲) هراس

۳) مسافره‌های شب (۴) ابوالمشاغل

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ از آثار «جمال میرصادقی» هستند و در طبقه‌بندی‌های رایج سؤال در درس پنجم ادبیات (۳) (دیوار) قرار می‌گیرد، اما گزینه‌ی ۴ یعنی کتاب ابوالمشاغل، اثر نادر ابراهیمی، در درس هفدهم آمده؛ بنابراین، براساس مبحث مؤخر، این سؤال در درس هفدهم ادبیات فارسی (۳) (دیدار) می‌آید تا دانش‌آموز با آگاهی از هر چهار گزینه به آن پاسخ دهد.

ویرایش علمی

بررسی و مشکلات آزمون‌ها، تناقض برخی نظرات طراحان کنکور با کتاب درسی و تحلیل سؤالات محل اختلاف، مسایلی هستند که در ویرایش علمی کتاب به آن‌ها پرداخته شد.

◆ ویرایش فنی

در ویرایش فنی، درستی اشعار و عبارات، آراستگی نوشتار، روانی کلام و جلوگیری از احتمال بدخوانی سؤال، همه جا مورد توجه بوده است. ویرایش فنی در دو مرحله مطابقت و ویرایش صورت پذیرفت.

مطابقت: متن یکی یک سؤالات، با صورت صحیح آن‌ها در کتاب درسی مطابقت داده شد؛ ابیات و عبارات خارج از کتاب نیز بر اساس منبعی که سؤال از آن استخراج شده، مورد بررسی قرار گرفت و هزاران بیت و سطر از سؤالات کنکور با شکل درست آن‌ها در دیوان‌های شاعران و متون قدیم و جدید مطابقت داده شد و اشکالات وزنی و ساختاری آن‌ها اصلاح گردید. **ویرایش:** در ویرایش جدید، پس از مطابقت با منبع اصلی، حتی‌الامکان هیچ‌گونه حرف، حرکت یا نشانه‌ای به اصل سؤالات، افزوده نشده و متن سؤال کنکور از هر گونه تصرفی بر کنار مانده است.

◆ بازمانده‌ها!

«بازمانده‌ها» از عجایب کتاب‌های درسی‌اند. این سؤالات مربوط به درس‌هایی است که حذف شده‌اند، اما برخی اطلاعات مربوط به آن‌ها در بخش‌های «واژگان» و «اعلام» کتاب، بازمانده است. جالب آن‌که، این اطلاعات بازمانده هنوز در آزمون‌های سراسری به طور جدی مورد سؤال قرار می‌گیرند! سؤالات بازمانده در انتهای بخش‌های ادبیات (۲) و (۳) آمده‌اند.

◆ پیوست املا

املا به سبک کنکور سراسری

گروهی از پرسش‌های املا به دلیل ساختار ترکیبی و متکی به متن، از طبقه‌بندی درس به درس خارج شدند. این سؤالات، متعلق به آزمون‌های سراسری و مطابق با «سبک کنکور سراسری» در سال‌های اخیرند و در بخشی به همین نام در پایان کتاب جا گرفته‌اند.

◆ پیوست آرایه

پرسش‌های ترکیبی آرایه‌های ادبی

طبقه‌بندی سؤالات آرایه تا آن‌جا که مربوط به سؤالات «تک‌آرایه» می‌شود تا حد زیادی برای معلمان و دانش‌آموزان قابل درک است. مشکل از آن‌جا شروع می‌شود که پای سؤال‌های «ترکیبی» به میان می‌آید؛ یعنی سؤال‌هایی که در آن‌ها چند آرایه مورد سؤال است. در این مورد، مخاطب کتاب گاهی به دلیل این طبقه‌بندی پی نمی‌برد و با این سؤال مواجه شود که «چرا این‌جا؟»

واقعیت این است که در طبقه‌بندی سؤالات آرایه - مانند سایر سؤالات - از شگردهای بسیار ظریف و پیچیده‌ای براساس «مبحث مؤخر» استفاده شده که شرح آن در این «راهنما» نمی‌گنجد و احتمالاً از حوصله‌ی مخاطب هم بیرون است. این قدر بدانیم که طبقه‌بندی ادبیات میکرو بیش‌تر از زمان تألیف کتاب و پاسخ‌گویی به سؤالات آن، زمان برده است! بنابراین، از آن‌جا که تلاش برای کشف دلیل طبقه‌بندی سؤالات «ترکیبی آرایه» ذهن مخاطب را به خود مشغول و او را از هدف اصلی کتاب دور می‌کرد، سؤالات «ترکیبی آرایه» در بخش جداگانه‌ای به نام «ضمیمه‌ی آرایه» در پایان کتاب آمده‌اند.

◆ پاسخ‌ها

در بخش پاسخ تشریحی «ادبیات میکرو» می‌خوانید:

- معرفی و شرح گزینه‌ی درست

- بررسی گزینه‌های نادرست و دلایل نادرستی آن‌ها

- شرح نقادانه‌ی موضوعات محل اختلاف

- تکرار و تأکید بر نکات کوتاه، کلیدی و پرکاربرد

- تحلیل خطای علمی آزمون‌ها

- اعلام موارد مغایرت آزمون‌های سراسری و کتاب درسی

- بررسی تغییر نظرات طراحان آزمون‌های سراسری در موضوعات

اختلافی

در مطالعه‌ی پاسخ‌های تشریحی ادبیات میکرو به این موارد برمی‌خورید:

• شرح پاسخ

شرح پاسخ‌ها شامل عباراتی گزیده و کاربردی در توضیح گزینه‌ی درست است، به طوری که هر پاسخ، دلیلی مستقیم و روشن برای انتخاب یک گزینه باشد.

در همه‌ی موارد - حتی در مواردی که پاسخ سازمان سنجش غلط است - ابتدا پاسخ را مطابق با نظر سازمان سنجش اعلام کردیم، نه مطابق با نظر نویسندگان این کتاب. و هدف هم این بوده که داوطلب با دیدگاه طراح کنکور آشنا شود. سپس در بخش جداگانه‌ای با عنوان «خطای علمی سؤال» به اشکالات طراحی سؤال پرداختیم. به این ترتیب، پاسخ اصلی - بر اساس نظر طراح کنکور - از توضیحات علمی و نقد ایرادات سؤال، تفکیک می‌شود.

• دو نشانه، یک هدف

در شرح پاسخ‌ها، برای روانی معنی و آسانی درک موضوعات، گاه توضیحاتی به مطلب اصلی افزوده شده است. این توضیحات با دو نشانه‌ی قلاب [] و کمانک () نشان داده شده‌اند و در هر دو، هدف، کمک به فهم مستقیم مطلبی مبهم است:

[قلاب]: این نشانه - به‌ویژه در پاسخ به سؤالات «زبان فارسی» و «املای متنی» - بیانگر واژگانی است که در متن اصلی نیامده و ذکر آن‌ها برای فهمیدن معنی، لازم به نظر رسیده است.

(کمانک): توضیح داخل کمانک، در پاسخ‌های مربوط به واژگان، «مشابهت‌های فریبده» را، در بخش تاریخ ادبیات «سایر آثار» مؤلف را و در پاسخ‌های دیگر، عموماً «توضیحی درباره‌ی کلمات و عبارات پیش از خود» را نشان می‌دهد.

• بررسی سایر گزینه‌ها

در این بخش، گزینه‌های نادرست و دلایل نادرستی آن‌ها موشکافی شده است. گفتنی این‌که، در بخش «بررسی سایر گزینه‌ها» درباره‌ی گزینه‌هایی که اطلاعات آن‌ها از کتاب‌های درسی حذف شده، توضیحی ارائه نشده تا داوطلب، به هیچ‌عنوان، مطلبی خارج از معلومات کتاب درسی به‌خاطر نسپارد.

• دقت کنیم!

گوشزدی‌ست درباره‌ی نکات ظریف و کلیدی گزینه‌ها، مغایرت سؤال با کتاب درسی و مانند این‌ها. در همه‌ی موارد - به‌ویژه مباحث مورد اختلاف - به توضیحات بخش «دقت کنیم!»، دقت کنیم!

• خطای علمی سؤال

همان‌طور که اشاره شد، نقد و تحلیل طراحی پرسش‌ها و اشکالات صورت سؤال و گزینه‌ها به‌طور جداگانه در پایان پاسخ‌های تشریحی آمده؛ نگفته‌نماند که در بخش «خطای علمی سؤال» تنها به سؤالات «لا‌علاج» یا بسیار «صعب‌العلاج» پرداخته شد، و گرنه بررسی خطای علمی سؤالات کنکور، به «هفتاد من کاغذ» به اضافه‌ی «گوش شنوا» نیاز دارد که اولی کمیاب و گران است و دومی ابداً وجود ندارد.

برای یک‌یک نگاه‌هایی که از سر این سطرها می‌گذرند، آرزو مند لبخندیم.

مهدی نظری - امیر نجات شجاعی

(هنر ۹۵)

پس سخن کوتاه باید والسلام»
نیستی پخته چون بگویی خام
کامروز آتش عشق، از وی نبرد خامی
کاین پخته بین که در سر سودای خام شد
زیرا که بدان آتش هرگز نرسد خامی

(فارغ از کشور ۹۴)

۱- مفهوم بیت زیر، با کدام بیت تناسب دارد؟
«درنیابد حال پخته هیچ خام
۱) خام گفستی سخن ولیکن تو
۲) فردا به داغ دوزخ، ناپخته‌ای بسوزد
۳) افسوس خلق می‌شنوم در قفای خویش
۴) از عشق تو زاهد را دم گرم نخواهد شد

۲- بیت «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش» با کدام گزینه قرابت مفهومی دارد؟
۱) دل، قطره‌ای ز شب‌نم دریای عشق اوست
۲) سیل دریادیده، هرگز بر نمی‌گردد به خود
۳) چون ز دریا سوی ساحل بازگشت
۴) سروری را اصل و گوهر برترین سرمایه است

(ریاضی ۹۴)

۲) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست: بی‌خبری از عشق
۴) نی حریف هر که از یاری برید: هم‌دلی و هم‌زبانی مبتلایان فراق

(هنر ۹۴)

۳- مفهوم روبه‌روی کدام گزینه، درست نیست؟
۱) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد: شوق بی‌نهایت عارف
۳) سر من از ناله‌ی من دور نیست: اتحاد ظاهر و باطن

۴- بیت «نی حدیث راه پر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند» با کدام گزینه، قرابت مفهومی دارد؟
کاین لشکر از سپاه من اول زبان گرفت
که هر که پای در این ره نهاد، سر بنهاد
که سر بی عشق بر گردن کشیدن بار دوش آمد
خون بایدت خورد در گاه و بی‌گاه

۵- عبارت «نی عشق را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی وجودش برمی‌خیزد که جذبه‌ی حق بر او اثر می‌گذارد.» با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

(تجربی ۹۳)

هر زمان با دف و نی بر سر بازار دگر
نه دل‌سوز و نه همدم دارم امشب
استاده است سرو و کمر بسته است نی
هر نی که به آن لعل شکر بار رسیده

(انسانی ۹۳)

۶- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟
۱) راز سربسته‌ی ما بین که به دستان گفتند
۲) بنال ای نی که من غم دارم امشب
۳) مسند به باغ بر که به خدمت چو بندگان
۴) صائب، زند آتش به جهان از نفس گرم

پس سخن کوتاه باید والسلام
ننهاده‌ی هنر کجا یایی؟
که به دل داغ تو را در عوض مرهم زد
که باشد بر نظاره جنگ آسان؟

(زبان ۹۳)

۷- بیت «کز نیستان تا مرا بریده‌اند / از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند»، با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟
کجا بریم دلی را که کرده‌ای تو چنینش؟
که بر کسی نگشاید در بهشت برینش
که بر رخ تو نیفتد نگاه بازپسینش
نهاد سنگ بنالد ز ناله‌های حزینش

۸- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟
۱) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست
۲) می ز رطل عشق خوردن کار هر بی‌ظرف نیست
۳) ساقیا در قدح باده چه پیمودی دوش
۴) دل بی‌سوز کم‌گیرد نصیب از صحبت مردی

(ریاضی ۹۲)

مر زبان را مشتری جز گوش نیست
وحشی‌ای باید که بر لب گیرد این پیمان را
که حریفان همه در خواب‌گران‌اند هنوز؟
مس تابیده‌ای آور که گیرد در تو اکسیرم

(فارج از کشور ۹۱)

۹- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

۱) پس سخن کوتاه باید و السلام
چو درد در تو نبیند که را دوا بکنند
با طبیب نامحرم حال درد پنهانی
کاین حال نیست زاهد عالی مقام را

۱) درنیابد حال پخته هیچ خام
۲) طبیب عشق مسیحا دم مشفق، لیک
۳) پیش زاهد از زندی دم مزین که نتوان گفت
۴) راز درون پرده ز رندان مست پرس

(انسانی ۹۰)

۱۰- مفهوم همه ابیات، به استثنای بیت با یکدیگر تناسب دارد.

پس سخن کوتاه باید و السلام
صوفی نشود صافی تا درنکشد جامی
خام از عذاب سوختگان بی خبر بود
که مگو حال دل سوخته با خامی چند

۱) درنیابد حال پخته هیچ خام
۲) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی
۳) با نیم پختگان نتوان گفت سوز عشق
۴) پیر میخانه چه خوش گفت به دُردی کش خویش

(زبان ۹۰)

۱۱- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

همم مـرهم و همم جراحـت دل
دل فدای او شد و جان نیز هم
هم چو نی دمـساز و مشتاقی که دید؟
گر دردمند عشق بنالد غریب نیست

۱) ای درد و غم تو راحت دل
۲) دردم از یار است و درمان نیز هم
۳) هم چو نی زهری و تریاقی که دید؟
۴) دردیست درد عشق که هیچش طبیب نیست

(ریاضی ۸۸)

۱۲- مفهوم بیت «ما ز دریاییم و دریا می‌رویم / ما ز بالاییم و بالا می‌رویم» با کدام بیت تناسب ندارد؟

می‌تپد تا باز در دریا فتد
مر این حدیث مسلم هم این مثل مضروب (= زده شده)
باز شود جزو بی‌گمان به سوی کل
جز تشنه لب نیامد و جز ناشتا نشد

۱) ماهی از دریا چو در صحرا فتد
۲) به اصل باز شود فرع و هست نزد خرد
۳) جزو جهان است شخص مردم روزی
۴) سیری طلب مکن که کس اندر نشیب خاک

(تجربی ۸۸)

۱۳- متن زیر با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

«آن چه در این نی آوازی پدید می‌آورد، کشش انسان آگاه به سوی عالم معنا، به سوی پروردگار، به سوی کل و حقیقت هستی است و در حقیقت، این «نی عشق» را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی وجودش برمی‌خیزد که جذبه‌ی حق بر او اثر می‌گذارد.»

یوسفی هست دریغاکه خریداری نیست
ترسم ای دوست که بادی ببرد ناگام
ای کم از شبنم، تو هم آینه را پرداز ده
پرواز دل به سوی خدا می‌برد مرا

۱) یار از پرده هویدا شد و یاران غافل
۲) ذره‌ی خاکم و در کوی توام جای خوش است
۳) شبنم از روشن‌دلی آینه‌ی خورشید شد
۴) با بال شوق، ذره به خورشید می‌رسد

(هنر ۸۸)

۱۴- مفهوم بیت «ما ز دریاییم و دریا می‌رویم / ما ز بالاییم و بالا می‌رویم» با کدام بیت تناسب دارد؟

ز آن که خرمایی ندارد شاخ بید
باز ما را سوی گردون برکشید
کز رسولانش پیایی شد نوید
ای نهانان سوی سوی آن پرید

۱) همچو مریم سوی خرماین رویم
۲) ما ز گردون سوی مادون آمدیم
۳) برنشین ای عزم و منشین ای امید
۴) دود و بویی می‌رسد از عرش غیب

(ریاضی ۸۷)

۱۵- مفهوم عبارت «كُلُّ شَيْءٍ يَرْجِعُ إِلَىٰ أَصْلِهِ» در کدام بیت وجود ندارد؟

سیر جان، پا در دل دریا نهاد
اصلها مر فرعها را در پی است
تن تو را در حبس آب و گل کشد
تن، زده اندر زمین چنگالها

۱) سیر جسم خشک، بر خشکی فتاد
۲) مادر فرزند، جویان وی است
۳) دل تو را در کوی اهل دل کشد
۴) جان، گشاده سوی گردون بالها

(ریاضی ۸۷)

۱۶- بیت «درنیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسلام» با کدام بیت ارتباط معنایی ندارد؟

هرگز نبرد سوخته‌ای قصه به خامی
که مگو حال دل سوخته با خامی چند
کامروز آتش عشق، از وی نبرد خامی
سوخته داند که چیست پختن سودای خام

۱) سعدی سخن یار نگوید بر اغیار
۲) پیر می‌خانه چه خوش گفت به دُردی کش خویش
۳) فردا به داغ دوزخ ناپخته‌ای بسوزد
۴) هر که در آتش زفت بی‌خبر از سوز ماست

(تجربی ۸۷)

پس سخن کوتاه باید، والسّلام»
پخته داند کاین سخن با خام نیست
چون باده ز خامی نبود جوش و خروشم
وآن را خبر از آتش ما نیست که خام است
عجب از سوختگی نیست که خامی عجب است

(هنر ۸۷)

۱۸- بیت «بگو ای نای، حال عاشقان را / که آواز تو جان می‌آزماید» با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

تو بمان، ای آن‌که چون تو پاک نیست
هر که بی‌روزی‌ست، روزش دیر شد
قصّه‌های عشق مجنون می‌کند
لیک کس را دید جان دستور نیست

(فارغ از کشور ۸۷)

۱۹- بیت «سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق» با کدام بیت تناسب معنایی ندارد؟

هم‌نفسی تا کند درد دلم را دوا
وگر گویی کسی هم‌درد باید
که دل چه می‌کشد از روزگار هجرانش
بیچاره درد می‌خورم و نعره می‌زنم

(فارغ از کشور ۸۶)

۲۰- بیت «زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟

به من بنگر به ره منگر که من ره را نوردیدم
روزها با سوزها هم‌راه شد
تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیست
شور محبتی که در آب و گل من است

(تجربی ۸۵)

۲۱- «آن را که خبر شد، خبری باز نیامد» با همی ابیات، به جز بیت قرابت مفهومی دارد.

مر زبان را مشتری جز گوش نیست
سخن را چنین خوارمایه مدار
که داروی بی‌هوشی‌اش دردهند
جان برون آید و نیاید راز

(انسانی ۸۳)

۲۲- مفهوم بیت «خلق چو مرغابیان زاده ز دریای جان / کی کند این جا مقام مرغ کز آن بحر خاست» کدام است؟

ز حیوان کم نشاید بودن ای دل
لیک کس را دید جان دستور نیست
بازجویید روزگار وصل خویش
قضا همی‌بردش تا به سوی دانه و دام

(ریاضی ۸۱)

۲۳- در همی ابیات، به جز بیت کلمه‌ای وجود دارد که به شیوه‌ی نمادین و تمثیلی، بر عاشق و عارفِ واصل دلالت می‌کند.

پس سخن کوتاه باید، والسّلام
تا بگویم شرح درد اشتیاق
مر زبان را مشتری جز گوش نیست
هر که بی‌روزی‌ست، روزش دیر شد

(زبان ۸۱)

۲۴- مفهوم بیت «سرّ من از ناله‌ی من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست» با کدام گزینه متناسب است؟

این چه می‌گویم نه احوال من است
وز گل عزیزتر، چه ستانی به سیم گل
جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد
از نکبت خود نیست به هر حال جدا گل

۱۷- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه وجود ندارد؟

«در نیابد حال پخته هیچ خام

۱) تا نسوزد بر نیاید بوی عود
۲) فریاد من از سوختگی‌هاست چو آتش
۳) دردا که بپختیم در این سوز نهانی
۴) آتش روی تو زین‌گونه که در خلق گرفت

۱) روزها گر رفت، گو رو پاک نیست
۲) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد
۳) نی حدیث راه پر خون می‌کند
۴) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست

۱) پای نهم در عدم بو که به دست آورم
۲) حدیث عشق جانان گفتنی نیست
۳) کجاست هم‌نفسی تا به شرح عرضه دهم
۴) دردی نبوده را چه تفاوت کند که من

۱) بگفتم روز بی‌گاه است و ره بس دور، گفتا رو
۲) در غم ما روزها بی‌گاه شد
۳) روزها گر رفت، گو رو، پاک نیست
۴) طوفان نوح را به نظر در نیآورد

۱) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست
۲) سخن مانند از تو همی یادگار
۳) کسی را در این بزم ساغر دهند
۴) از تن دوست در سرای مجاز

۱) به صوت خوش چو حیوان است مایل
۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست
۳) هر کسی کاو دور مانند از اصل خویش
۴) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید

۱) در نیابد حال پخته هیچ خام
۲) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
۳) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست
۴) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد

۱) حال من اکنون برون از گفتن است
۲) ای گل فروش، گل چه فروشی به جای سیم
۳) گفت: آن یار کز او گشت سر دار بلند
۴) رنگین سخنان در سخن خویش نهانند

۲۵- در کدام گزینه «تضاد» وجود ندارد؟

- (۱) من به هر جمعیتی نالان شدم
 (۲) درنیابد حال پخته هیچ خام
 (۳) همچو نی زهری و تریاقی که دید
 (۴) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
- جفت بدحالان و خوش حالان شدم
 پس سخن کوتاه بایند، والسلام
 همچو نی دمساز و مشتاقی که دید
 تا بگویم شرح درد اشتیاق

(هنر ۷۹)

(سراسری)

درس دوم: مناجات

زبان و ادبیات فارسی پیش دانشگاهی

۲۶- مفهوم کدام بیت با توجه به آیهی شریفه «تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ» متفاوت است؟

- (۱) یکی را همی تاج شاهی دهد
 (۲) یکی را که در بند بینی مخند
 (۳) یکی را دهد تاج و تخت بلند
 (۴) یکی را ز ماهی رساند به ماه
- یکی را به دریا به ماهی دهد
 مبادا که روزی درافتی به بند
 یکی را کند خوار و زار و نزنند
 یکی را ز مه اندر آرد به چاه

(ریاضی ۹۰)

۲۷- به مضمون آیهی «تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ» در کدام بیت اشاره نشده است؟

- (۱) کلاه سعادت یکی بر سرش
 (۲) ادیم (= سفره‌ی) زمین سفره‌ی عام اوست
 (۳) یکی را به سر بر نهد تاج بخت
 (۴) گلستان کند آتشی بر خلیل
- گلیم شقاوت یکی در برش
 بر این خون یغما چه دشمن چه دوست
 یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
 گروهی بر آتش بگرد ز آب نیل

(انسانی ۸۸)

۲۸- مفهوم آیهی «تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ» با کدام بیت متناسب است؟

- (۱) آن که را کردگار کرد عزیز
 (۲) آن که خود را شناخت نتواند
 (۳) آن که عیب تو گفت، یار تو اوست
 (۴) آن که را با طمع سروکار است
- نتواند زمانه خوار کند
 آفریننده را کجا دانند
 و آن که پوشیده داشت، مار تو اوست
 گر عزیز جهان بود خوار است

(هنر ۸۴)

۲۹- بیت «من نکردم خلق تا سودی کنم / بلکه تا بر بندگان جودی کنم» با مفهوم کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

- (۱) عشق دریایی کرانه ناپدید
 (۲) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی
 (۳) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی
 (۴) زشت باید دید و انگارید خوب
- کی توان کردن شنا ای هوشمند
 نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
 تو نماینده‌ی فضلی تو سزاوار ثنایی
 زهر باید خورد و انگارید قند

(زبان ۸۵)

(سراسری)

درس دوم: نیایش

زبان و ادبیات فارسی پیش دانشگاهی

۳۰- بیت زیر با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

- «حسننت به ازل نظر چو در کارم کرد»
 (۱) آفتاب رخ تو پنهان نیست
 (۲) سایه‌ای بودم ز اول بر زمین افتاده خوار
 (۳) یک شعله آتش رخ تو در جهان فتاد
 (۴) ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر
- بنمود جمال و عاشق زارم کرد»
 لیک هر دیده محرم آن نیست
 راست کان خورشید پیدا گشت ناپیدا شدم
 سیلاب عشق بر دل مست خراب بست
 کآن چهره‌ی مشعشع تابانم آرزوست

(تجربی ۹۵)

۳۱- بیت «حسننت به ازل نظر چو در کارم کرد / بنمود جمال و عاشق زارم کرد» با کدام بیت قرابت مفهومی ندارد؟

- (۱) کمال حسن تدبیرش چنان آراست عالم را
 (۲) چه فتنه بود که حسن تو در جهان انداخت
 (۳) لطف نهان به جلوه آر تا برود دلم ز کار
 (۴) تا رقم حسن تو زد آسمان
- که تا دور ابد باقی بر او حسن و ثنا آمد
 که یکدم از تو نظر بر نمی توان انداخت
 حسن چو جلوه می کند عشق زیاد می شود
 نامزد عشق تو آمد جهان

(زبان ۹۲)

درس اول: نی‌نامه

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

- ۱- (۴) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴):** حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) سنجیده‌گویی
(۲) نکوهش وجود بی‌عشق
(۳) ملامت‌کشی و رسوایی عاشق
- ۲- (۱) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱):** بازگشت به اصل
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۲) رهایی‌ناپذیری از عشق
(۳) بازگشت یار هم‌دل موجب شور و اشتیاق است. (آغاز دفتر دوم مثنوی و بازگشت حسام‌الدین)
(۴) اصل و گوهر لازمه‌ی سروری است.
- ۳- (۲) **مفهوم اصلی مصرع:** تنها عاشق محرم راز عشق است.
- ۴- (۲) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲):** خونین بودن راه عشق و جان‌فشانی عاشقانه
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) ناتوانی در بیان رنج عشق / ضرورت تسلیم بودن در برابر عشق
(۲) بی‌ارزشی وجود بی‌عشق
(۴) تحمل سختی‌های راه عشق لازمه‌ی وصال است.
- ۵- (۴) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴):** کشش از طرف معشوق انگیزه‌ی عاشق است.
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) پنهان‌نشدنی بودن راز عشق
(۲) بی‌همدمی عاشق / شکوه از فراق
(۳) برتری معشوق بر همه‌ی زیبایی‌ها
- ۶- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲):** رنج و تلاش کلید کام‌یابی است.
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.
- ۷- (۴) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴):** گدازندگی و اثرگذاری ناله‌ی عاشق
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) طلب توجه و التفات از معشوق
(۲) اغراق در وصف زیبایی معشوق
(۳) هراسی بازماندن از وصل
- ۸- (۳) **مفهوم گزینه‌ی (۳):** بی‌خبری عاشقانه
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: هرکسی محرم راز عشق نیست.
- ۹- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲):** نکوهش آسودگی و بی‌دردی
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.
- ۱۰- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲):** ضرورت تربیت و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به پختگی
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.

- ۱۱- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** درمان‌ناپذیری درد عشق
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: توأم بودن درد و درمان در راه عشق
- ۱۲- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** کام‌یابی در دنیا امری ناممکن است.
مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: بازگشت به اصل
- ۱۳- (۴) **مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۴):** کشش به سوی عالم معنا / عشق موجب کمال است.
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) عاشق واقعی نایاب است.
(۲) اظهار خاکساری و فروتنی در برابر معشوق
(۳) دعوت به راستی و اخلاص
- ۱۴- (۲) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲):** بازگشت به اصل (جهان متعالی، حقیقت وجود، خدا)
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) ترجیح مخاطب با استعداد و مفید بر مخاطب بی‌ثمر
(۳) دعوت به حرکت و تلاش و تکاپو و امیدواری
(۴) دعوت به این‌که از نشانه‌های پروردگار به سوی او برویم.
- ۱۵- (۲) **معنی عبارت سؤال:** هر چیز به ریشه‌ی خود بازمی‌گردد.
پیام سه گزینه‌ی دیگر هم، مانند عبارت، «بازگشت به اصل» است که با توجه به مضمون عرفانی عبارت و گزینه‌ها می‌توان آن را «بازگشت به سوی خدا» تعبیر کرد. هرچند گزینه‌ی (۲) هم به ارتباط اصل و فرع اشاره می‌کند، تقریباً مفهومی عکس مفهوم صورت سؤال دارد؛ گزینه‌ی (۲) اصل را پیرو فرع می‌داند، چنان‌که مادر (اصل) جویای فرزند (فرع) معرفی شده است.
- ۱۶- (۳) **مفهوم گزینه‌ی (۳):** انسان بی‌بهره از عشق، سزاوار هلاکت است.
مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.
- گفتنی‌ست هرچند در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)، مانند صورت سؤال از واژه‌های «سوخته» و «خام» استفاده شده، وجود این واژه‌ها به تنهایی باعث ارتباط معنایی نمی‌شود، بلکه لازم است تقابلی مفهوم «پختگی» و «خامی» در ابیات دیده شود، نه الزاماً کلمات «پخته» (سوخته) و «خام».
- ۱۷- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** همه‌گیر بودن عشق‌ورزی به معشوق
مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.
- ۱۸- (۳) **مفهوم بیت سؤال و گزینه‌ی (۳):** نی، گویای حال عاشق و شرح‌دهنده‌ی راز عشق است.
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) تنها، معشوق حقیقی‌ست که ماندگار است.
(۲) عاشق حقیقی هرگز از عشق سیراب نمی‌شود.
(۴) گرچه جان، تن را ادراک می‌کند و تن از جان آگاهی دارد و هیچ‌یک از دیگری پوشیده نیست، اما توانایی دیدن جان به هیچ چشمی داده نشده است؛ به بیان ساده‌تر یعنی در حقیقت، فاصله‌ای میان ظاهر و باطن عشق نیست، اما کسی اجازه‌ی دیدار جمال معشوق حقیقی را ندارد.

۲۹- (۳) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳):** اشاره به بخشندگی خداوند؛ در بیت سؤال، واژه‌ی «جود» (بخشش) و در گزینه‌ی (۳) واژه‌ی «کریم» و اصطلاح «نماینده‌ی فضل» این مفهوم را به خوبی نشان می‌دهند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) بی‌کرانگی (پایان‌ناپذیری) عشق
- (۲) خداوند فراتر از وهم و پندار و ادراک آدمی است.
- (۴) لزوم خوش‌بینی و تحمل‌ناامیامت در عشق

درس دوم: نیایش

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۳۰- (۳) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳):** ازلی بودن عشق / عشق مایه‌ی رنج و بلاست.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) هر کسی شایستگی دیدن معشوق را ندارد. (۲) کمال‌بخشی عشق / فانی شدن عاشق در وجود معشوق
- (۴) طلب وصل

۳۱- (۱) **مفهوم گزینه‌ی (۱):** ستایش تدبیر ممدوح

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: شورانگیزی عشق الهی

۳۲- (۱) **مفهوم گزینه‌ی (۱):** بی‌خبری عاشقانه

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: ازلی بودن عشق

۳۳- (۲) **املا‌ی درست واژه در سایر گزینه‌ها:**

- (۱) رحیل: کوچ، سفر / ثنا: ستایش (سنا: روشنایی)
- (۳) صولت: هیبت، غلبه / زرع: کشت (ذرع: معادل ۱/۴ متر، گز)
- (۴) تسویه: برابر شدن (تصفیه: صاف شدن) / محراب: پیشگاه مجلس، صدر اطاق، محلّ ویژه‌ی عبادت

۳۴- (۴) **فریاد [انسان] هستی / دامن [انسان] خاک**

عمل مشبّه به / مشبّه به / مشبّه از متعلقات مشبّه به / مشبّه به مشرف / مشرف

روح [انسان] کلام / صولت [انسان] خشم

از متعلقات مشبّه به / مشبّه به / مشبّه ویرکل / مشبّه به مشرف / مشرف

۳۵- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** ضرورت اصلاح خود پیش از نصیحت دیگران

مفهوم مشترک عبارت سؤال و دیگر گزینه‌ها: ضرورت راستی ورزیدن؛ راستی موجب رستگاری است.

۳۶- (۲) **معنی درست واژه‌ها: بیغوله:** ۱- ویرانه ۲- بیراهه / مَلاهی: جمع ملهی، آلات لهو، بازیچه‌ها (مناهی: جمع منهی، نهی‌شده‌ها) گتم: پنهان داشتن، پوشیدگی / انحطاط: فروآمدن، فروافتادن، پست شدن، پستی

۳۷- (۱) **املا‌ی درست واژه در سایر گزینه‌ها:**

(۲) **إلغا:** تفهیم کردن، آموختن (إلغا: لغو کردن) / **بُعد:** دوری / **قُرب:** نزدیکی

(۳) **ردیلت:** بدی، پستی

(۴) **بیغوله:** خرابه، ویرانه / **سُطور:** جمع سطر، خط‌ها (ستور: چارپا / ستر: پوشاندن)

۳۸- (۳) **معنی درست واژه‌ها: ساطع:** درخشان / **حمیت:**

مردانگی، غیرت / **غازه:** گلگونه، سرخاب

۱۹- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** انسان بی‌خبر از عشق، حال عاشق را درک نمی‌کند.

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: آرزوی عاشق برای یافتن انسان هم‌درد

۲۰- (۳) در هر دو بیت، شاعر زندگی دنیوی را بی‌اهمیت می‌شمارد و برای از دست دادن آن تأسّف نمی‌خورد.

۲۱- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲):** ارزش سخن و ماندگاری آن

مفهوم مشترک مصراع سؤال و سایر گزینه‌ها: رازداری عاشقانه

۲۲- (۳) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳):** بازگشت به اصل

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) ضرورت توجه به موسیقی
- (۲) متفاوت بودن ظرفیت درک افراد
- (۴) جبر و نفی اختیار

۲۳- (۲) **بررسی سایر گزینه‌ها:**

- (۱) **پخته:** عاشق حقیقی، عارف / **خام:** انسان بی‌خبر از عشق
- (۳) **بی‌هوش:** عاشق حقیقی، عارف / **هوش:** عشق / **گوش:** عاشق حقیقی که توان شنیدن اسرار عشق را دارد. / **زبان:** سرّ عشق
- (۴) **ماهی:** عاشق حقیقی، عارف / **آب:** عشق / **بی‌روزی:** انسان بی‌خبر از عشق

۲۴- (۴) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴):** سخن، نشان‌دهنده‌ی راز درون است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) از خود بی‌خودی عاشق
- (۲) ارزشمندی گل
- (۳) کشف راز عشق موجب هلاکت است.

۲۵- (۴) **آرایه‌ی تضاد در سایر گزینه‌ها:**

- (۱) بدحالان ≠ خوش‌حالان
- (۲) پخته ≠ خام
- (۳) زهر ≠ تریاق

درس دوم: مناجات

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۲۶- (۲) **ترجمه‌ی آیه‌ی شریفه:** هر که را بخواهی عزیز می‌کنی و هر که را بخواهی خوار می‌گردانی.

مفهوم گزینه‌ی (۲): نکوهش خرسندی از گرفتاری دیگران
مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و سایر گزینه‌ها: عزّت و ذلّت در دست خداوند است. / سررشته‌ی همه‌ی امور در دست خداست.

۲۷- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲):** روزی خداوند، گسترده و فراگیر است.
مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و سایر گزینه‌ها: عزّت و ذلّت حقیقی انسان، به دست خداست.

۲۸- (۱) **مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و گزینه‌ی (۱):** عزّت و ذلّت واقعی به دست خداوند است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۲) خودشناسی مقدّمه‌ی خداشناسی است.
- (۳) دوست واقعی کسی است که عیب دوست را به او گوشزد کند.
- (۴) آزمندی سبب خواری است.

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی درس سوم: درآمدی بر ادبیات حماسی

۳۹- (۱) در گزینه‌ی (۱) زمینه‌ی داستانی (و به‌طور ضمنی خرق عادت) برجسته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) زمینه‌ی مَلّی: اشاره به رسم تاج‌گذاری و کلاه‌داری
(۳) زمینه‌ی مَلّی: اشاره به رسم شادباش ریختن در پای بزرگان
(۴) زمینه‌ی مَلّی: اشاره به رسم بهره بردن از اخترشناسان در دربار و سپاس پذیرفتن

۴۰- (۲) در بیت سؤال با توجه به اشاره به «دیو سپید»، زمینه‌ی خرق عادت برجسته است (هر چند زمینه‌ی قهرمانی هم دیده می‌شود)؛ در گزینه‌ی (۳) نیز به این موضوع اشاره شده که «در دوران جمشید تا ۳۰۰ سال مرگی اتفاق نیفتاده» و این موضوع نیز زیرمجموعه‌ی زمینه‌ی «خرق عادت» است.

به جمشید بر گوهر افشاندند / مر آن روز را روز نو خواندند

سر سال نو هرمز فرودین / برآسوده از رنج روی زمین
بزرگان به شادی بیاراستند / می و جام و رامشگران خواستند
چنین جشن فرخ از آن روزگار / به ما ماند از آن خسروان یادگار
چنین سال سیصد همی رفت کار / ندیدند مرگ اندر آن روزگار
ز رنج و ز بدشان نبد آگهی / میان بسته دیوان به‌سان رهی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) زمینه‌ی مَلّی
(۲) زمینه‌ی مَلّی
(۴) زمینه‌ی قهرمانی
۴۱- (۳) اشاره به رسم درفش داری و استفاده از درفش کاویان در استقبال و جنگ یکی از رسوم ایرانیان است و از نمونه‌های زمینه‌ی مَلّی در حماسه به‌شمار می‌آید.

۴۲- (۱) در گزینه‌ی (۱) زمینه‌ی «خرق عادت» برجسته است: به آسمان رفتن کاووس

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) اشاره به جشن نوروز: زمینه‌ی مَلّی
(۳) اشاره به درفش کاوه: زمینه‌ی مَلّی
(۴) اشاره به رسوم پادشاهی: زمینه‌ی مَلّی

درس سوم: کاوه‌ی دادخواه

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۴۳- (۴) مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۴): حتمی بودن مجازات ظالمان / مکافات عمل

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) فراوانی عاشقان بار
(۲) طلب عنایت و ترخم از معشوق
(۳) برخورداری برخی پدیده‌ها از ویژگی‌های خاص، نسبت به برخی دیگر
۴۴- (۱) بیت گزینه‌ی (۱) به سرگذشت جمشید اشاره دارد که در برابر خداوند تکبر کرد و به سبب این ناسپاسی فره ایزدی از وی دور شد.

۴۵- (۴) فریدون سرانجام ضحاک را شکست داد و او را در کوه دماوند به بند کشید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سرانجام سرخه در داستان سیاوش
(۲) سرانجام جمشید
(۳) سرانجام مرداس

۴۶- (۴) در محیطی که پادشاه بیدادپیشه‌ی ماردوش به‌وجود آورده بود، تاریکی و ظلم بر همه‌جا چیرگی داشت و کسی ایمن نمی‌توانست زیست:

نهان گشت آیین فرزانتگان / پراکنده شد نام دیوانگان
هنر خوار شد جادویی ارجمند / نهان راستی آشکارا گزند
شده بر بدی دست دیوان دراز / ز نیکی نبودی سخن جز به راز
در گزینه‌ی (۴) هم اوضاع این‌طور تصویر شده است:
«فرشته صورت خود را پنهان کرده و شیطان زیبایی خود را که در حقیقت، چیزی جز زشتی نیست، عرضه می‌کند.»
همان‌طور که می‌بینیم، در هر دو شعر، راستی، پاکی و زیبایی گوشه‌نشین شده و ناراستی، زشتی و ناپاکی غالب شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفهوم بیت: پرهیز از «تفرقه» به معنی پراکندگی خاطر و آشفتگی خیال؛ مصراع دوم این بیت، بیشتر ترسیم‌کننده‌ی فضای حکومت فریدون پس از نابودی ضحاک است: به حکم آن که چو شد اهرمن سروش آمد (شد: رفت / اهرمن: شیطان / سروش: پیک خداوندی)
(۲) تقابل عشق و عقل: پرهیز عاشق از عاقلانه رفتارکردن؛ عاشق، مصلحت‌اندیش نیست.

(۳) خوبی و بدی جمع ناپذیرند. مصراع دوم این بیت نیز بیشتر یادآور فضای جامعه پس از نابودی ضحاک و به پادشاهی رسیدن فریدون است، به شرط این‌که مصراع را همین‌طور که هست بخوانیم و به فکر نیفتیم که با اضافه کردن دو تا ویرگول ناقابل بعد از «دیو» و «فرشته» هرچه را شاعر می‌خواسته بگوید، کاملاً وارونه کنیم!

۴۷- (۳) بیت گزینه‌ی (۳) به شکایت و تظلم (دادخواهی) کاوه در بارگاه ضحاک اشاره دارد و در آن، حرفی از دعوت کاوه و همراهی مردم نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بر او انجمن گشت بازارگاه
(۲) سوی لشکر آفریدون شدند
(۴) سپاهی بر او انجمن شد

۴۸- (۴) پیش از آن‌که ضحاک به پادشاهی ایران دست یابد، جمشید فرمان‌روای کشور بود. وی برخی از فنون و کارها را به جهانیان آموخت، اما چون سال‌ها گذشت، به تدریج، خودبینی و ناسپاسی به یزدان، بر او چیره شد، چندان که سرانجام گفت: «مرا خواند باید جهان‌آفرین» و به همین سبب فره شاهی از وی دور شد؛ نام‌جویان به گردن‌کشی پرداختند و به ضحاک گرویدند و جمشید گریخت و پس از سال‌ها ضحاک او را به جنگ آورد و با اژه به دو نیم کرد.

۴۹- (۳) مفهوم گزینه‌ی (۳): نکوهش ناسپاسی در برابر خداوند؛ ناسپاسی نسبت به خداوند موجب تشویش خاطر و سلب آرامش روحی‌ست.

مفهوم مشترک ابیات سؤال و سایر گزینه‌ها: در تمام این ابیات اوضاع اجتماعی‌ای ترسیم می‌شود که در آن همه‌ی ارزش‌ها واژگونه شده‌اند و زشتی و پلیدی و بدی بر زیبایی و درستی و راستی چیره شده است. (دوران پادشاهی ضحاک)

(تجربی ۹۳)

۱- مفهوم عبارت «واصفان حلیه‌ی جمالش به تحیّر منسوب که ما عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ» با کدام بیت تناسب دارد؟

- (۱) مردی غریق‌گشته‌ی بحر تحیّر
(۲) تو در چاه تحیّر مانده وز بهر خلاص تو
(۳) ز ماه خانگی آن را که دیده روشن نیست
(۴) وصل خورشید به شب‌پره‌ی اعمی (= نابینا) نرسد
- رندی غریب‌مانده به کوی قلندرم
خیال او رسن در دست بر بالای چاه اینک
جلای دیده ز گلگشت ماهتاب خوش است
که در آن آینه صاحب‌نظران حیرانند

۲- کدام گزینه با آیه‌های «كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ * وَ بَاقِيَ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ» تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

- (۱) ما همه فانّی و بقا بس تو راست
(۲) هرچه جز او هست بقاییش نیست
(۳) کسی با او نه و او با همه کس
(۴) آن‌که نماند به هیچ خلق خدای است
- ملک تعالی و تقدّس تو راست
اوست مقدّس که فنایش نیست
نماند هیچ‌کس او ماند و بس
تو نه خدایی، به هیچ خلق نمائی

۳- کدام گزینه با بیت «نه در ایوان قربش وهم را بار / نه با چون و چرایش عقل را کار» تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

- (۱) نه بر اوج ذاتش پرد مرغ وهم
(۲) در وهم کی آید که خداوند ملوک
(۳) بر وصف تو دست عقل دانا نرسد
(۴) کجا وصف تو دانند کرد ادراک
- نه بر ذیل وصفش رسد دست فهم
از کم‌تر بنندگان خود یباد کنند
و ادراک ضمیر جان بینا نرسد
که عاجز اوفتاد اندر کف خاک

۴- کدام گزینه با حدیث «لا یدرکه بعد الهمم و لا یناله غوض الفطن» تناسب معنایی بیش‌تری دارد؟

- (۱) که دوست‌داری و اخلاص من به حضرت تو
(۲) دلم از تو چون برنجد که به وهم درنگند
(۳) در کنه وصف تو نرسد عقل دوربین
(۴) هم نشاط از تو و هم غم، چه غم ار شاد نباشم؟!
- به غایتی‌ست که از حدّ وهم بیرون است
که جواب تلخ‌گویی تو بدین شکردهانی
بر قدر بام تو نرود وهم دورپای
به جهان خرم از آنم که چنانم تو پسندی

۵- کدام گزینه با بیت «کسی با او نه و او با همه کس / نماند هیچ‌کس او ماند و بس» تناسب معنایی بیش‌تری دارد؟

- (۱) فریاد از آن نگار که از عشق او مرا
(۲) به جز آثار تو اندر زمانه
(۳) جز دمدمه‌ی عشق تو در گوش نماند
(۴) چو کلّ من علیها فان ز قرآن
- جز رنج دل ذخیره و جز دردسر نماند
نماند هیچ چیز از جاودانه
جان را ز حلاوت ازل هوش نماند
بخشوانی بسازدانی راز جانان

۶- ابیات کدام گزینه با حدیث «لا یدرکه بعد الهمم و لا یناله غوض الفطن» تناسب معنایی بیش‌تری دارد؟

- (الف) که دوست‌داری و اخلاص من به حضرت تو
(ب) گنه ذاتش ننگند اندر عقل
(ج) عقل از تو چه در باید تا وصف تو اندیشد؟
(د) هم نشاط از تو و هم غم، چه غم ار شاد نباشم؟!
(ه) دل از تو برگرفتن بر دیگری نهادن
(و) نه در ایوان قربش وهم را بار
- به غایتی‌ست که از حدّ وهم بیرون است
تیر حکمش نیاید اندر شست
در عقل نمی‌گنجی در وصف نمی‌آیی
به جهان خرم از آنم که چنانم تو پسندی
در عقل این ننگند در خاطر آن نباشد
نه با چون و چرایش عقل را کار

- (۱) الف - د - ه (۲) ب - ج - و (۳) د - ه - و (۴) الف - ب - و

۷- در کدام گزینه به اثری از شاعر معرفی شده در عبارت زیر، اشاره شده است؟

«در غزل‌سرایی پیرو شیوه‌ی سعدی است و روش وی مورد پسند حافظ، شاعر بزرگ قرن هشتم قرار می‌گیرد. از آثار او می‌توان به روضه‌الانوار اشاره کرد.»

- (۱) مجد خوافی (۲) فخرالدین عراقی (۳) سیف فرغانی (۴) خواجوی کرمانی

۸- در کدام گزینه به اثری از پدیدآورنده‌ی «همای و همایون» اشاره نشده است؟

- (۱) کمال‌نامه (۲) مصیبت‌نامه (۳) گوهرنامه (۴) گل و نوروز

۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) چو روی پرستیدنت بر خداست
 (۲) عشق ببری است که جبریل در او محرم نیست
 (۳) باریابی به محفلی کانجا
 (۴) عشق سلطان سراپرده‌ی ملک قدم است

(تجربی ۹۶)

اگر جبرئیل نبیند رواست
 عشق رمزی است که جز بر حقش همدم نیست
 جبرئیل امین ندارد بار
 محرم اندر حرم عشق به جز آدم نیست

(انسانی ۸۷ و ۸۹)

۱۰- بیت «نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت / به غمزه مسئله آموز صد مدرّس شد» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- (۱) امام رسل، پیشوای سبیل
 (۲) شیبی برنشست از فلک برگذشت
 (۳) یتیمی که ناکرده قرآن درست
 (۴) بدو گفت سالار بیست الحرام

امین خدا، مهبط جبرئیل
 به تمکین و جاه از ملک برگذشت
 کتب‌خانه‌ی چند ملت بشست
 که‌ای حامل وحی! برتر خرام

(انسانی ۸۰)

۱۱- در همه‌ی ابیات زیر، به جز بیت ، به معراج رسول اکرم (ص) اشاره شده است.

- (۱) چنان گرم در تیه قربت براند
 (۲) شیبی برنشست از فلک برگذشت
 (۳) نه در ایوانِ قریش وهم را بار
 (۴) یتیمی را حبیب خویش خوانده

که در سدره جبریل از او باز ماند
 به تمکین و جاه از ملک برگذشت
 نه با چون و چرایش عقل را کار
 ز آندایش به او آدنسی رسانده

۱۲- عنوان «فی نعت سید المرسلین علیه الصلوة و السلام» برای ابیات همه‌ی گزینه‌ها مناسب است، به جز

- (۱) خواجه‌ی دنیا و دین گنج وفا
 (۲) خواجه‌ی حق پیشوای راستین
 (۳) صاحب معراج و صدر کاینات
 (۴) مهترین و بهترین انبیا
 خواجه‌ای کز هرچه گویم بیش بود

صدر و بدر هر دو عالم مصطفی
 نور عالم رحمة للعالمین
 کوه حلم و باب علم و قطب دین
 بت‌شکن بر پشنتی دوش رسول
 سایه‌ی حق خواجه‌ی خورشید ذات
 مقتدای آشکارا و نهان
 رهنمای اصفیا و اولیا
 در همه چیز از همه در پیش بود

۱۳- کدام گزینه با بیت «نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت / به غمزه مسئله آموز صد مدرّس شد» تناسب معنایی بیش تری دارد؟

- (۱) ملت و مذهب محمدگیر
 (۲) نگارا! چشم رحمت سوی من دار
 (۳) بی آن‌که درس مکتب و استاد بشنود
 (۴) دارم من از جهان غم یاری، همین و بس

تا مطهر شوی ز هرچه خطاست
 عنایت بر تن چون سوی من دار
 آموخت درس دین به همه عالمان دهر
 در سر خیال روی نگاری، همین و بس

۱۴- کدام گزینه به آیه‌ی شریفه‌ی «اقتربت الساعة و انشأ القم» اشاره دارد؟

- (۱) چو دین او منور کرد عالم
 (۲) از پی او زمانه را پیوندد
 (۳) آن‌که مهتاب از سرانگشتش دو نیم
 (۴) بسوده مقصود آفرینش او

شراعیع نسخت شد والله اعلم
 به سر او خدای را سوگند
 رحمت او عام و اخلاقش عظیم
 انبیا را نشان بیانش او

۱۵- کدام گزینه با بیت «چنان گرم در تیه قربت براند / که در سدره جبریل از او باز ماند» تناسب معنایی بیش تری دارد؟

- (۱) خاکساران را در آن درگاه، قرب دیگر است
 (۲) فرشته عشق نداند که چیست ای ساقی
 (۳) جبرئیل آن پیک حضرت با هزاران پر ز نور
 (۴) کدام اهل دل امشب دعا به جان تو کرد

سجده‌گاه خلق شد سجاده از افتادگی
 بخواه جام و گلابی به خاک آدم ریز
 سایه‌ی گرد سم اسبت به وهم اندر نیافت
 که جبرئیل امین را زبان امین داد

۱۶- کدام گزینه با آیهی شریفه‌ی «فکان قاب قوسین أو أدنی» تناسب معنایی بیش تری دارد؟

تو یی بی‌شک رسول الله در آفاق
ردای خود بسود بخشید تنها
ز احمد تا احد میمی میان بود
تو بی‌شک در میان، نور خدایی

۱) دوی دردهای جان عشاق
۲) پیمبر را خوش آمد آن سخن‌ها
۳) میان آن دو حضرت دو کمان بود
۴) تمامت انبیا را پیش‌وایی

۱۷- کدام ابیات به واقعه‌ای مشترک اشاره دارند؟

ماه چنان بخت یافت، او که کمینه گداست
فروغ تجلی بسوزد پرم
کتب‌خانه‌ی چند ملت بشست
که در سدره جبریل از او بازماند
به معجز میان قمر زد دو نیم
(۳) ب - د (۴) ج - ه

الف) از مه او مه شکافت، دیدن او برتافت
ب) اگر یک سر مو فراتر پرم
ج) یتیمی که ناکرده قرآن درست
د) چنان گرم در تیه قربت براند
ه) چو عزمش برآخت شمشیر بیم
الف - ب (۲) الف - د

۱۸- معنی واژه‌ی مشخص‌شده در کدام گزینه، نادرست است؟

ز خار حادثه، تیه وجود خالی نیست: بیابان
جوان نعره‌ای زد چو ابر بهار: بیرون کشید
تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا: چهره
بس که نام او به خوبی در همه افواه شد: مشهور

۱) بگفت مادرش این رنج اولین قدم است
۲) برآهیخت چوون خنجر آبدار
۳) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی
۴) باج خوبی را ز خوبان جهان گیرد رواست

درس دوم: رستم و اسفندیار (۱)

ادبیات فارسی (۳)

سراسری

(انسانی ۹۴)

۱۹- با توجه به مفهوم ابیات زیر، دیدگاه اسفندیار در مورد ارزش‌های اصیل و پایدار حیات ایرانیان چیست؟

سزا نیست این کار در دین من
خود اندر جهان تاج بر سر نهم

«مبادا چنین هرگز آیین من
که ایرانیان را به کشتن دهم»

۱) در دین و آیین ایرانیان، حفظ تاج و تخت پادشاهی مهم‌ترین اصل است.
۲) زندگی مردم ایران مهم‌تر از رسیدن به سلطنت یا حفظ آن است.
۳) دستیابی به تاج شاهی به قیمت جان مردم ایران، سزاوار است.
۴) شایسته است که مردم ایران برای حفظ سلطنت بکوشند.

تالیفی

۲۰- با توجه به داستان رستم و اسفندیار، در کدام گزینه به ترتیب، به «گوینده» و «مخاطب» بیت‌های زیر اشاره شده است؟

کز این پرسش‌م تلخی آمد به روی
کز آن درد ما را بیاید گریست!

«هلا زود بشتاب و با من بگوی
ورا در جهان هوش بر دست کیست؟»

۱) گشتاسپ - ارجاسب (۲) گشتاسپ - جاماسب
۲- مخاطب بیت «مگوی آن چه هرگز نگفته‌ست کس / به مردی مکن باد را در قفس» با مخاطب کدام یک از ابیات زیر متفاوت است؟

به دست تهم پور دستان بود
ره سیستان گیر و برکش سپاه
ز من هرچه خواهی تو فرمان کنم
به گرز و به کویال درمان کنم

۱) ورا هوش در زاولستان بود
۲) اگر تخت خواهی ز من با کلاه
۳) به دیدارت آرایش جان کنم
۴) تنت بر تک رخس مهمان کنم

۲۲- بیت‌های زیر بیانگر یکی از اقدامات کدام شخصیت در شاهنامه‌ی فردوسی است؟

گهی بر میان گاه بر سر زدند
ندیدند بر تنش جایی درست
جدا کردش از تن سر نامدار
خروشی برآمد ز کاخ زنان
(۳) سیاوش (۴) کاووس

«پیای بسی تیغ و خنجر زدند
به زخم اندر ارجاسب را کرد سست
ز پای اندر آمد تن پیلوار
چو کشته شد ارجاسب آزاده‌جان
(۱) رستم (۲) اسفندیار

- ۱۱- (۳) مفهوم گزینه‌ی (۳): عجز عقل انسان از درک و شناخت خدا
مفهوم سایر گزینه‌ها: اشاره به معراج پیامبر (ص)
- ۱۲- (۲) معنی عنوان سؤال: «در ستایش سرور پیامبران که درود و سلام بر او باد»
 مفهوم گزینه‌ی (۲): ستایش امیرالمؤمنین امام علی (ع)
مفهوم سایر گزینه‌ها: ستایش پیامبر (ص)
- ۱۳- (۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): آمی بودن پیامبر (ص) و علم لدنی ایشان
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) اسلام آوردن موجب دوری از خطا می‌شود. / دین اسلام، راه رستگاری است.
 (۲) طلب ترخم از معشوق
 (۴) عاشق، تنها به معشوق توجه دارد.
- ۱۴- (۳) معنی آیه: آن ساعت نزدیک آمد و ماه آسمان شکافته شد.
 مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و گزینه‌ی (۳): اشاره به معجزه‌ی شق القمر
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) منسوخ شدن سایر ادیان و مکاتب با ظهور اسلام
 (۲) اشاره به سوگند خوردن خداوند به جان پیامبر (ص) در قرآن
 (۴) پیامبر (ص) هدف آفرینش بود.
- ۱۵- (۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): بازماندن جبرئیل امین، از همراهی پیامبر (ص) تا عرش خداوند
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) ستایش فروتنی
 (۲) انسان اشرف مخلوقات است.
 (۴) جهان هستی دعاگوی ممدوح است.
- ۱۶- (۳) معنی آیه‌ی شریفه: پس او [حضرت محمد (ص)] به فاصله‌ی دو کمان یا کم‌تر به قرب الهی رسید.
 مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و گزینه‌ی (۳): رسیدن پیامبر به مکان قرب الهی در حالی که آن فاصله به اندازه‌ی فاصله‌ی دو کمان یا کم‌تر بود.
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) آرامش‌بخشی وجود مبارک پیامبر (ص) و ارزشمندی وجود ایشان
 (۲) بخشندگی پیامبر
 (۴) جایگاه والای پیامبر (ص)
- ۱۷- (۳) ابیات «ب» و «د» به «واقعه‌ی معراج پیامبر (ص) و بازماندن جبرئیل در میانه‌ی راه» اشاره دارند.
مفهوم سایر بیت‌ها:
- (الف) معجزه‌ی شق القمر
 (ج) آمی بودن پیامبر (ص)
 (ه) معجزه‌ی شق القمر
- ۱۸- (۴) معنی درست واژه: افواه: جمع فوه، دهان‌ها

درس دوم: رستم و اسفندیار

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

- ۱۹- (۲) ابیات سؤال مربوط به پاسخ اسفندیار به پیشنهاد رستم جهت پرهیز از جنگیدنشان با هم و به جان هم انداختن جنگ‌جویان است.

درس اول: ستایش خدا

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

- ۱- (۴) مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۴): عجز عقل انسان‌ها، به‌ویژه عرفا از درک صفات خداوند
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) سرگشتگی و حیرت
 (۲) نجات‌دهنده بودن وجود ممدوح (در این جا پیامبر (ص))
 (۳) بسنده کردن به زیبایی و لذت مجازی و کم‌ارزش، هنگام بی‌بهرگی از زیبایی و لذت حقیقی و ارزشمند
- ۲- (۴) مفهوم گزینه‌ی (۴): اغراق در وصف زیبایی معشوق
مفهوم مشترک آیه‌های شریفه و سایر گزینه‌ها: غیر از خدا، همه فانی‌اند.
- ۳- (۲) مفهوم گزینه‌ی (۲): گله از بی‌توجهی پادشاه به زیردستان
مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناتوانی انسان از شناخت و وصف خداوند
- ۴- (۳) مفهوم مشترک حدیث و گزینه‌ی (۳): عجز انسان از درک و دریافت خداوند
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) اخلاص و ارادت وصف‌ناپذیر عاشق به معشوق
 (۲) تسلیم و رضای عاشقانه و دلگیر نشدن عاشق از معشوق
 (۴) راضی بودن عاشق به رضای معشوق
- ۵- (۴) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): خداوند باقی است و هرچه جز او، فانی
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) گله از بی‌وفایی معشوق و رنج عاشقی
 (۲) تنها، آثار اعمال انسان از او باقی می‌ماند.
 (۳) تنها حقیقت ارزشمند در جهان، عشق است. / ازلی بودن عشق
- ۶- (۲) مفهوم مشترک حدیث سؤال و بیت‌های گزینه‌ی (۲): عجز انسان از درک و دریافت خداوند
مفهوم سایر بیت‌ها:
- (الف) اخلاص و ارادت وصف‌ناپذیر عاشق به معشوق
 (د) راضی بودن عاشق به رضای معشوق
 (ه) وفاداری عاشق
- ۷- (۴) عبارت سؤال معرف «خواجوی کرمانی» پدیدآورنده‌ی «روضه‌الانوار» است. (آثار دیگر: کمال‌نامه‌گورنامه، گل و نوروز، همای و همایون،)
- ۸- (۲) نام پدیدآورنده‌ی اثر: مصیبت‌نامه: عطار نیشابوری / همای و همایون: خواجوی کرمانی (آثار دیگر: کمال‌نامه، گورنامه، گل و نوروز، روضه‌الانوار)

درس اول: نعت پیامبر

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

- ۹- (۱) مفهوم گزینه‌ی (۱): اخلاص در عبادت و عشق به خداوند
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: هرکسی محرم راز عشق نیست.
- ۱۰- (۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): آمی بودن پیامبر (ص)
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) بلندمرتگی پیامبر (ص) اشاره به معراج پیامبر (ص)
 (۴) اشاره به معراج پیامبر (ص) و نیز اشاره‌ی ضمنی به برتری مقام پیامبر (ص) نسبت به جبرئیل

معنی ابیات سؤال:

این کار (کشتن یکدیگر و از این طریق به پادشاهی رسیدن) هرگز آیین و روشی من نباشد. این کار در مذهب و مرام من، شایسته نیست که ایرانیان را به کشتن بدهم و خود به پادشاهی و قدرت برسم.

۲۰- (۲) «گشتاسپ»، پدر اسفندیار، برای رها شدن از توقع پادشاهی اسفندیار، از وزیر اخترشناس خود، «جاماسب»، درباره‌ی مرگ اسفندیار می‌پرسد: «ورا در جهان هوش بر دست کیست؟ / کز آن درد ما را بیاید گریست!» و جاماسب در پاسخ می‌گوید:

«بدو گفت جاماسب کای شهریار / تو این روز را خوارمایه مدار
ورا هوش در زاولستان بود / به دست تَهَم پور دستان بود»

۲۱- (۱) مخاطب بیت سؤال: اسفندیار / گوینده: رستم
مخاطب گزینه‌ی (۱): گشتاسپ / گوینده: جاماسب

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مخاطب: اسفندیار / گوینده: گشتاسپ

(۳) مخاطب: اسفندیار / گوینده: رستم

(۴) مخاطب: اسفندیار / گوینده: رستم

۲۲- (۲) ارجاسب نام نبیره‌ی افراسیاب پادشاه توران است که سرانجام به دست «اسفندیار»، پسر گشتاسپ، کشته شد.

۲۳- (۲) در گزینه‌ی (۲) به نام «گشتاسپ»، پسر لهراسب، پادشاه کیانی اشاره شده است که در «سی‌امین سال سلطنتش، زرتشت ظهور کرد.» چون گشتاسپ، دین زرتشت را پذیرفت، مورد دشمنی ارجاسب تورانی قرار گرفت و میانشان جنگ‌ها درگرفت.

۲۴- (۳) «کتابون» نام دختر قیصر روم، همسر گشتاسپ و مادر اسفندیار است.

۲۵- (۲) در گزینه‌ی (۲) واژه‌ی «گر» حرف ربط وابسته‌ساز است اما در بیت سوال و سایر گزینه‌ها کارکرد حرف عطف را دارد و در معنی «با» به کار رفته است.

۲۶- (۴) معنی درست واژه‌ها: پالیز: کشتزار، بوستان / صیت: شهرت، آوازه / تبجیل: بزرگ داشتن، بزرگ شمردن / وری: مردم

۲۷- (۴) معنای درست واژه‌ها: تعریض: گوشه زدن، سربسته گفتن، به کنایه سخن گفتن / نعت: خصلت، وصف کردن، صفت (نطع: سفره‌ی چرمین) / پالیز: کشتزار، بوستان / فتراک: ترک‌بند، تسمه و دوالی که از پس و پیش زین اسب آویزند. (تارک: فرق سر، نوک هر چیز، قلّه)

۲۸- (۲) معنی درست واژه‌ها:

مهبط: جای فرود آمدن، محلّ هبوط (مهد: گهواره) / براعت: برتری (برائت: بیزاری) ۲۹- (۳) از دیدگاه حماسی، اسفندیار را می‌توان با «آشیل» در حماسه‌ی یونان و «بالدر» در حماسه‌ی شمال اروپا قیاس کرد.

درس سوم: رستم و اسفندیار (۲)

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۳۰- (۱) مفهوم گزینه‌ی (۱): دعوت به حیا و آخرت‌اندیشی

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: تحقیر و تمسخر مخاطب (رستم)

۳۱- (۱) تحذیر (برحذر داشتن): بیت «ب»: از خدای پاک که جهان هستی در پنجه‌ی قدرت اوست بترس / عقل و احساس خود را تباه مکن. (عقلت را به دست احساس مده و خود را خوار مکن.)

تهدید (ترساندن): بیت الف: امروز آن‌چنان گردنت (اندامت) را می‌کوبم که از این به بعد زال دیگر، تو را زنده نبیند.

آزادگی: بیت «ج»: چه کسی به تو دستور داده است که برو [و] رستم را اسیر کن؟! / [حتی] روزگار قدرتمند [نیز] نمی‌تواند مرا به اسارت درآورد.

تعهد: بیت «د»: [آن] دو جنگ‌جو پیمان بستند که در آن نبرد، کسی به آن‌ها یاری نرساند.

۳۲- (۳) مفهوم گزینه‌ی (۳): شدت جنگاوری

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ترجیح ندادن خواسته‌های نفسانی بر عقل و اسیر هوای نفس نشدن

۳۳- (۱) معنی درست واژه‌ها: هور: خورشید (حور: زیباروی بهشتی) / فر: شکوه / بادافره: کیفر، مجازات (باد در سر داشتن: کنایه از مغرور بودن) / دادار: ۱- آفریننده، خالق ۲- عادل، دادگر / ایدر: این‌جا

۳۴- (۱) معنی بیت: [رستم خطاب به خداوند] مرا به کیفر این گناه (کشتن اسفندیار) مؤاخذه مکن / [ای خدایی که] آفریدگار ماه و سیاره‌ی عطاردی (همه‌ی جهان هستی را آفریده‌ای)!

۳۵- (۴) مجاز: یال به معنی گردن و موی گردن است که در بیت، مجازاً به معنی خود شخص (رستم) به‌کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پرخاشخر: جنگ‌جو

(۲) زال: پدر رستم

(۳) سگری: سیستانی

۳۶- (۴) اسفندیار در آخرین لحظات زندگی، بهمن، پسر خود را به رستم می‌سپارد تا در تربیت و نگهداری‌اش بکوشد.

ابیات مطرح‌شده در صورت این سؤال نیز در بردارنده‌ی سخنان «اسفندیار» خطاب به «رستم» است.

۳۷- (۳) مفهوم ابیات:

(ج) دعوت به خردورزی

(د) تهدید

(ب) اتکا به نفس

(الف) پرهیز از ستیزی

۳۸- (۴) معنی واژه‌ی «درست» در بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): تن‌درست، سالم، زنده

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) درست: وفادار، پابرجا، ثابت

(۲ و ۳) درست: صحیح، مورد قبول

۳۹- (۳) فعل «سازید» در بیت سؤال و گزینه‌ی (۳)، سوم شخص ماضی ساده و معادل «ساخت» است، اما در سایر گزینه‌ها «سازید» فعل امر جمع است.

ادبیات داستانی

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۴۰- (۳) شخصیت محمد ولی: ستمگر / شخصیت گیلهمرد: ظلم‌ستیزی

مفهوم ابیات گزینه‌ی (۳):

بیت اول: ستم‌گری / بیت دوم: ظلم‌ستیزی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بیت اول: ظلم‌ستیزی / بیت دوم: ناپایداری دنیا

(۲) بیت اول: ستایش عارفان / بیت دوم: از ماست که بر ماست

(۴) بیت اول: ناکامی شاعر / بیت دوم: ناپایداری قدرت دنیوی

۵۳- (۲) مفهوم گزینه‌ی (۲): مضرات قدرت

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: استغنا‌ی عاشقانه

۵۴- (۱) مفهوم گزینه‌ی (۱): تسلیم بودن در برابر سرنوشت حتمی / دعوت به خاموشی

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: بی‌ارزشی دنیا و دعوت به بی‌تعلقی

۵۵- (۴) مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۴): عافیت و آسایش در قناعت است و قدرتمندان گرفتار ظواهر مادی‌اند. / تقابل آسایش وارستگان و ناآرامی اهل دنیا و قدرتمندان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) قناعت و وارستگی / بی‌تعلقی درویشان

(۲) بلندمرتبتگی معشوق و ناامیدی عاشق از وصال

(۳) نیازمندی صاحبان قدرت، در عین قدرتمندی

دقت نکنیم! گزینه‌ی ۳ نیز خالی از مفهوم عبارت سؤال نیست.

۵۶- (۱) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱): جلب توجه معشوق به هر طریق ممکن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) هرکسی ظرفیت درک مسائل معنوی را ندارد.

(۳) ایثار و مناعت طبع

(۴) بلاکشی و تنهایی

۵۷- (۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): عاشق برای جلب رضایت معشوق هر کاری می‌کند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تسلیم و رضای عاشقانه

(۲) قضا و قدر تحت فرمان ممدوح‌اند.

(۴) طلب عنایت و توجه از معشوق

۵۸- (۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): پایداری عاشق در عشق‌ورزی تا دم مرگ

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نکوهش درک نکردن عشق / دعوت به عشق‌ورزی

(۲) عشق به خداوند در سرشت همه‌ی موجودات است.

(۴) زندگی حقیقی در عاشق بودن است.

۵۹- (۴) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): پایداری عاشق در عشق‌ورزی تا دم مرگ

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تصریح در پیشگاه معشوق

(۲) شرح رنجوری عاشق

(۳) اغراق در وصف نازکی و کوچکی لب معشوق

۶۰- (۲) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲): عاشق بلاکش است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) عشق پنهان‌کردنی نیست.

(۳) وصف‌ناپذیری عشق

(۴) تقابل عشق و صبر

۶۱- (۴) مفهوم گزینه‌ی (۴): پرهیز از ستم‌کاری و دعوت به عدالت

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: تقابل عشق و زهد

درس چهارم: بازرگان و طزار

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۴۱- (۱) **معنی درست واژه‌ها:** عُرّه: در لغت به معنی پیشانی است، آغاز هر چیز و اول هر ماه (عُرّه: مغرور، فریفته، غافل) / تعریض: گوشه زدن، به کنایه سخن گفتن، سر بسته گفتن / مشرع: آبشخور، جای ورود آب، جای نوشیدن آب / زی: لباس، شیوه، طریقه (درزی: خیاط)

۴۲- (۳) **معنی درست واژه:** آژنگ: چین و شکنی که به سبب خشم، بیماری یا پیری به چهره و ابرو و پیشانی افتد.

۴۳- (۴) **معنی درست واژه در سایر گزینه‌ها:**

(۱) ورّی: مردم

(۲) لابه: اظهار نیاز، تصریح، التماس (یاوه: سخن بیهوده)

(۳) آهیختن: برکشیدن، بیرون آوردن

۴۴- (۲) **معنی درست واژه:** صبت: آوازه، شهرت (نیک) (ناصیه: پیشانی)

۴۵- (۲) **معنی درست واژه‌ها:** مصاف: محل‌های صافستن (مصف: محل صافستن) / زی: طریقه، شیوه، لباس (ذی: صاحب) / آبنوس: نام نوعی درخت با چوب سیاه‌رنگ و سفت / رزمه: بقچه

۴۶- (۲) فعل «فرمودن» در این گزینه به معنی «کردن و انجام دادن» است و در سایر گزینه‌ها در معنی «دستور دادن» به کار رفته است.

۴۷- (۲) **نام درست پدیدآورندگان آثار:**

گوهرنامه: خواجوی کرمانی

روضه‌الانوار: خواجوی کرمانی

زاد‌العارفین: خواجه عبدالله انصاری (زاد‌المسافرین: ناصر خسرو)

رامایانا: والمیک (مهابهاراتا: منسوب به ویاسا)

درس پنجم: دیوار

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۴۸- (۲) مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۲): غیر قابل اعتماد بودن مردم

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) جلوه‌گری معشوق

(۳) فراوانی دل‌دادگان معشوق

(۴) نکوهش غفلت

۴۹- (۳) نام اثر مورد نظر: هراس (جمال میرصادقی)

۵۰- (۲) مسافره‌ای شب: جمال میرصادقی

نخستین مجموعه‌ی داستان‌های کوتاه جمال میرصادقی: شاهزاده خانم سبزچشم (آثار دیگر: دوالپا، هراس، شب‌چراغ، چشم‌های من خسته، ادبیات داستانی، عناصر داستان)

۵۱- (۴) **نام پدیدآورنده‌ی آثار:** رامایانا: والمیک (مهابهاراتا: منسوب به ویاسا)

درس پنجم: تاب بنفشه

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۵۲- (۲) مفهوم مشترک ابیات گزینه‌ی (۲): استغنا و فقر اختیاری

مفهوم سایر بیت‌ها:

(ب) طلب عنایت و بخشش از خداوند

(ج) ارزشمندی هم‌نشینی با مردان حق / کمال‌بخشی صحبت عارفان

- ۱- الگوی هجایی واحدهای زبانی واژه‌های «ابر - همه - تویی»، به ترتیب در کدام گزینه درست است؟ (تجربی ۹۳)
- (۱) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + مصوّت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + صامت)
- (۲) (مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (مصوّت + صامت + مصوّت + صامت)
- (۳) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت)
- (۴) (مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت)
- ۲- الگوی هجایی واحدهای زبانی واژه‌های «وام - سیل - رمه - آش»، به ترتیب با همهی واژه‌های کدام گزینه منطبق است؟ (زبان ۹۳)
- (۱) حال - دید - رده - آب (۲) پر - ذرد - خانه - صد (۳) کارد - غیر - گله - سرد (۴) سود - رخت - گره - باد
- ۳- واج‌های صامت «ص» و مصوّت «م» کدام گزینه با واژه‌ی «بهجت‌انگیز» مطابقت می‌کند؟ (ریاضی ۸۵)
- (۱) ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- (۲) ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- (۳) ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- (۴) ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- ۴- اگر صامت‌ها را با «ص» و مصوّت‌ها را با «م» نمایش دهیم، ترکیب واج‌های واژه‌ی «آسایشگاه» به ترتیب در کدام گزینه نشان داده شده است؟ (انسانی ۸۱)
- (۱) ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- (۲) ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- (۳) م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا
- (۴) م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا ص ا م ا

- ۵- تعداد تکواذهای کدام ترکیب، متفاوت است؟ (فارغ از کشور ۹۶)
- (۱) سرسپردگی مزدوران بیگانه
- (۲) بررسی روزنامه‌های خیرساز
- (۳) ارزشیابی دانشنامه‌های ادبی
- (۴) فرمانروایان عدالت‌پیشه‌ی تاریخ
- ۶- تعداد تکواذهای مقابل کدام عبارت، درست است؟ (ریاضی ۹۶)
- (۱) خدایتان بمیراناد (۷ تکواژ)
- (۲) سینه‌ام مالامال خشم است (۸ تکواژ)
- (۳) پیایی در فرومایگی بماند (۹ تکواژ)
- (۴) پشتواره‌های گران برگرفته‌اید (۱۰ تکواژ)
- ۷- در کدام گزینه، تعداد تکواذهای همهی واژه‌ها، یکسان است؟ (تجربی ۹۶)
- (۱) آزادانه، هزارتومانی، هرساله
- (۲) جهانگیران، اسم‌نویسی، پراکندگی
- (۳) نشانه‌شناسی، ناسزاگویی، دانشجویی
- (۴) زیباسازی، آینه‌بندان، پریشان‌حال
- ۸- عبارت زیر چند تکواژ دارد؟ (انسانی ۹۶)
- «بهترین شعر، آن نیست که به چندین آرایش زیبا و بدیع آراسته و مزین گردد.»
- (۱) بیست‌ودو (۲) بیست‌وسه (۳) بیست‌وچهار (۴) بیست‌وپنج
- ۹- تعداد واژه‌های کدام عبارت، درست آمده است؟ (هنر ۹۶)
- (۱) مادرش زنی کدبانو و شیرین‌زبان بود. (۶ واژه)
- (۲) من پنجاه‌ودو کتاب برایش خریده بودم. (۷ واژه)
- (۳) در این سال‌ها جلوه‌اش را از دست داده بود. (۷ واژه)
- (۴) میرزا از ابتدای صدارت وزیرالوزرا خوانده می‌شد. (۶ واژه)
- ۱۰- تعداد واژه‌های کدام عبارت، متفاوت است؟ (زبان ۹۶)
- (۱) نوای حزن‌انگیز غمش شنیده می‌شد.
- (۲) کوچک‌ترها را برای دست‌بوسی آورده بودند.
- (۳) سال‌ها با هم نشست و برخاست داشتند.
- (۴) پیرمرد نگران و گوش به زنگ نشسته بود.
- ۱۱- گزاره‌ی جمله‌ی زیر چند «تکواژ» دارد؟ (ریاضی ۹۵)
- «امر هستی و نیستی، به پویایی و رسایی کاینات، بستگی ابدی دارد.»
- (۱) بیست‌ویک (۲) بیست (۳) نوزده (۴) هجده

- ۱۲- عبارات داخل کمانک‌ها به ترتیب هر کدام چند «تکواژ» دارد؟
 «هزار آینه اینک، (به همسرایی قلب تو می تپد با شوق) همین تویی تنها، که (عاشقانه‌ترین نغمه را دوباره بخوانی)»
 (۱) سیزده - ده (۲) دوازده - دوازده (۳) سیزده - یازده (۴) چهارده - یازده
 (تجربی ۹۵)
- ۱۳- تعداد تکواژهای منظومه‌ی زیر، کدام است؟
 «باز کن پنجره را / من تو را خواهم برد / به سر رود خروشان حیات / آب این رود به سرچشمه نمی‌گردد باز»
 (۱) سی و یک (۲) سی و دو (۳) سی و سه (۴) سی و چهار
 (زبان ۹۵)
- ۱۴- کدام بیت، فاقد «جمله‌ی وابسته» است؟
 (۱) لطف و عطا و احسان، پیوسته از تو آید
 (۲) از تنگی دهانت، یک دژه گفته باشد
 (۳) جای دل است کویت، ز آن جا مران به جورش
 (۴) تا شاهد جمالت، مستور باشد از من
 (فارغ از کشور ۹۴)
- ۱۵- جملات دوم و چهارم عبارت زیر، هر کدام به ترتیب چند «تکواژ» دارد؟
 «سخن پردازان معاصر ایران نیز خوشبختانه از نعمت لطف و ذوق، مایه‌ور بوده‌اند. کلامشان روانی و گواری بی آب چشمه‌ساران را دارد و در جان تشنه‌کامان که فرومی‌چکد، عطشناکی آنان را تسکین می‌بخشد و بسیار نوازشگر و فرح‌بخش است.»
 (۱) هفده - یازده (۲) هجده - ده (۳) نوزده - یازده (۴) بیست - نه
 (فارغ از کشور ۹۴)
- ۱۶- در عبارت «این همه تلاش روزانه، این پرکاری درنگ‌ناپذیر، این زدو خورد همیشگی از عشقی است که به خدای زیبایی‌ها می‌ورزیم.» چند «تکواژ» وجود دارد؟
 (۱) سی و پنج (۲) سی و شش (۳) سی و هفت (۴) سی و هشت
 (ریاضی ۹۴)
- ۱۷- عبارت «هم‌سنگی آوایی و معنایی در شعر، شکلی پویا و بسیار هنرمندانه ایجاد می‌کند و در تقویت موسیقی زبان مؤثر است.» چند «تکواژ» دارد؟
 (۱) سی و شش (۲) سی و پنج (۳) سی و چهار (۴) سی و سه
 (تجربی ۹۴)
- ۱۸- بیش‌ترین تعداد «تکواژ» در کدام مصراع، به چشم می‌خورد؟
 (۱) دور به تو خاتم دوران نبشت (۲) رد مکنم کز همه رد گشته‌ام (۳) چشمه‌ی مهتاب تو سردی گرفت (۴) نوری از آن دیده که بیناتر است
 (انسانی ۹۴)
- ۱۹- تعداد «تکواژ»های کدام مصراع، کم‌تر است؟
 (۱) ز نارسایی طومارِ عمر، می‌ترسم
 (۲) سال‌ها در طلبت گوشه‌نشینی کردم
 (۳) گریه‌ی مستانه آخر، عقده‌ام از دل گشود
 (۴) ز سحرانگیزیت ای چشم کافرکیش، حیرانم
 (زبان ۹۴)
- ۲۰- در کدام گزینه تعداد «تکواژ»های همه‌ی واژه‌ها، با یکدیگر برابر است؟
 (۱) غزل‌واره - چوبینه - زیبایی
 (۲) بی‌پروا - رهاورد - کوزه‌گری
 (۳) کام‌روایی - سپیده‌دمان - وابستگی
 (۴) گواراترین - گردش‌کنان - نارسایی
 (زبان ۹۴)
- ۲۱- در عبارت «شهرتی که شیخ در زمان خود داشت بیش‌تر به واسطه‌ی اندیشه‌های بلند و بی‌پروایی بود که در حقایق عرفان تجلی یافته بود.» چند «تکواژ» وجود دارد؟
 (۱) ۳۵ (۲) ۳۶ (۳) ۳۷ (۴) ۳۸
 (فارغ از کشور ۹۳)
- ۲۲- در میان واژگان داده‌شده، چند واژه از «یک تکواژ» درست شده است؟
 «کیش - کوشا - پسین - هاله - زمین - پروانه - نوشین - بحران - نالان - خسته - تمنا - کین - خنده - معنا - رهاورد - آوا - ماله - فرابند - سیمین - بیگانه»
 (۱) ۱۰ (۲) ۱۱ (۳) ۱۲ (۴) ۱۳
 (ریاضی ۹۳)
- ۲۳- همه‌ی ابیات، به‌استثنای بیت فاقد «جمله‌ی وابسته» اند.
 (۱) بهار آمد و گلزار نورباران شد
 (۲) برقی از منزل لیلی بدرخشید سحر
 (۳) ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد
 (۴) زمین پیش دلورا، کسی چون تو شگفت
 (تجربی ۹۳)

- ۱- الگوی هجایی واحدهای زبانی واژه‌های «ابر - همه - تویی»، به ترتیب در کدام گزینه درست است؟ (تجربی ۹۳)
- (۱) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + مصوّت + صامت) (صامت + مصوّت + مصوّت + صامت)
 (۲) (مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (مصوّت + صامت + مصوّت + صامت)
 (۳) (صامت + مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (مصوّت + صامت + مصوّت + صامت)
 (۴) (مصوّت + صامت + صامت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت) (صامت + مصوّت + صامت + مصوّت)
- ۲- الگوی هجایی واحدهای زبانی واژه‌های «وام - سیل - رمه - آش»، به ترتیب با همهی واژه‌های کدام گزینه منطبق است؟ (زبان ۹۳)
- (۱) حال - دید - رده - آب (۲) پر - ذرد - خانه - صد (۳) کارد - غیر - گله - سرد (۴) سود - رخت - گره - باد
- ۳- واج‌های صامت «ص» و مصوّت «م» کدام گزینه با واژه‌ی «بهجت‌انگیز» مطابقت می‌کند؟ (ریاضی ۸۵)
- (۱) ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
 (۲) ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
 (۳) م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
 (۴) م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
- ۴- اگر صامت‌ها را با «ص» و مصوّت‌ها را با «م» نمایش دهیم، ترکیب واج‌های واژه‌ی «آسایشگاه» به ترتیب در کدام گزینه نشان داده شده است؟ (انسانی ۸۱)
- (۱) ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
 (۲) ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
 (۳) م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص
 (۴) م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص / م / ا / ص

- ۵- تعداد تکواظ‌های کدام ترکیب، متفاوت است؟ (فارغ از کشور ۹۶)
- (۱) سرسپردگی مزدوران بیگانه
 (۲) بررسی روزنامه‌های خیرساز
 (۳) ارزشیابی دانشنامه‌های ادبی
 (۴) فرمانروایان عدالت‌پیشه‌ی تاریخ
- ۶- تعداد تکواظ‌های مقابل کدام عبارت، درست است؟ (ریاضی ۹۶)
- (۱) خدایتان بمیراناد (۷ تکواظ)
 (۲) سینهام مالامال خشمم است (۸ تکواظ)
 (۳) پیایی در فرومایگی بماند (۹ تکواظ)
 (۴) پشتواره‌های گران برگرفته‌اید (۱۰ تکواظ)
- ۷- در کدام گزینه، تعداد تکواظ‌های همهی واژه‌ها، یکسان است؟ (تجربی ۹۶)
- (۱) آزادانه، هزارتومانی، هرساله
 (۲) جهانگیران، اسم‌نویسی، پراکندگی
 (۳) نشانه‌شناسی، ناسزاگویی، دانشجویی
 (۴) زیباسازی، آینه‌بندان، پریشان‌حال
- ۸- عبارت زیر چند تکواظ دارد؟ (انسانی ۹۶)
- «بهترین شعر، آن نیست که به چندین آرایش زیبا و بدیع آراسته و مزین گردد.»
- (۱) بیست‌ودو (۲) بیست‌وسه (۳) بیست‌وچهار (۴) بیست‌وپنج
- ۹- تعداد واژه‌های کدام عبارت، درست آمده است؟ (هنر ۹۶)
- (۱) مادرش زنی کدبانو و شیرین‌زبان بود. (۶ واژه)
 (۲) من پنجاه‌ودو کتاب برایش خریده بودم. (۷ واژه)
 (۳) در این سال‌ها جلوه‌اش را از دست داده بود. (۷ واژه)
 (۴) میرزا از ابتدای صدارت وزیرالوزرا خوانده می‌شد. (۶ واژه)
- ۱۰- تعداد واژه‌های کدام عبارت، متفاوت است؟ (زبان ۹۶)
- (۱) نوای حزن‌انگیز غم‌ش شنیده می‌شد.
 (۲) کوچک‌ترها را برای دست‌بوسی آورده بودند.
 (۳) سال‌ها با هم نشست و برخاست داشتند.
 (۴) پیرمرد نگران و گوش به زنگ نشسته بود.
- ۱۱- گزاره‌ی جمله‌ی زیر چند «تکواظ» دارد؟ (ریاضی ۹۵)
- «امر هستی و نیستی، به پویایی و رسایی کاینات، بستگی ابدی دارد.»
- (۱) بیست‌ویک (۲) بیست (۳) نوزده (۴) هجده

(تجربی ۹۵)

۱۲- عبارات داخل کمانک‌ها به ترتیب هر کدام چند «تکواژ» دارد؟

«هزار آینه اینک، (به همسرایی قلب تو می تپد با شوق) همین تویی تنها، که (عاشقانه‌ترین نغمه را دوباره بخوانی)»

(۱) سیزده - ده (۲) دوازده - دوازده (۳) سیزده - یازده (۴) چهارده - یازده

(زبان ۹۵)

۱۳- تعداد تکواژهای منظومه‌ی زیر، کدام است؟

«باز کن پنجره را / من تو را خواهم برد / به سر رود خروشان حیات / آب این رود به سرچشمه نمی‌گردد باز»

(۱) سی و یک (۲) سی و دو (۳) سی و سه (۴) سی و چهار

(فارغ از کشور ۹۴)

۱۴- کدام بیت، فاقد «جمله‌ی وابسته» است؟

(۱) لطف و عطا و احسان، پیوسته از تو آید

(۲) از تنگی دهانت، یک دژه گفته باشد

(۳) جای دل است کویت، ز آن جا مران به جورش

(۴) تا شاهد جمالت، مستور باشد از من

(فارغ از کشور ۹۴)

۱۵- جملات دوم و چهارم عبارت زیر، هر کدام به ترتیب چند «تکواژ» دارد؟

«سخن پردازان معاصر ایران نیز خوشبختانه از نعمت لطف و ذوق، مایه‌ور بوده‌اند. کلامشان روانی و گوارایی آب چشمه‌ساران را دارد و

در جان تشنه‌کامان که فرومی‌چکد، عطشناکی آنان را تسکین می‌بخشد و بسیار نوازشگر و فرح‌بخش است.»

(۱) هفده - یازده (۲) هجده - ده (۳) نوزده - یازده (۴) بیست - نه

۱۶- در عبارت «این همه تلاش روزانه، این پرکاری درنگ‌ناپذیر، این زدوخورده همیشگی از عشقی است که به خدای زیبایی‌ها می‌ورزیم.» چند

(ریاضی ۹۴)

«تکواژ» وجود دارد؟

(۱) سی و پنج (۲) سی و شش (۳) سی و هفت (۴) سی و هشت

۱۷- عبارت «هم‌سنگی آوایی و معنایی در شعر، شکلی پویا و بسیار هنرمندانه ایجاد می‌کند و در تقویت موسیقی زبان مؤثر است.» چند «تکواژ»

(تجربی ۹۴)

دارد؟

(۱) سی و شش (۲) سی و پنج (۳) سی و چهار (۴) سی و سه

(انسانی ۹۴)

۱۸- بیش‌ترین تعداد «تکواژ» در کدام مصراع، به چشم می‌خورد؟

(۱) دور به تو خاتم دوران نبشت (۲) رد مکنم کز همه رد گشته‌ام (۳) چشمه‌ی مهتاب تو سردی گرفت (۴) نوری از آن دیده که بیناتر است

(هنر ۹۴)

۱۹- تعداد «تکواژ»های کدام مصراع، کم‌تر است؟

(۱) ز نارسایی طومارِ عمر، می‌ترسم

(۲) سال‌ها در طلبت گوشه‌نشینی کردم

(۳) گریه‌ی مستانه آخر، عقده‌ام از دل گشود

(۴) ز سحرانگیزیت ای چشم کافرکیش، حیرانم

(زبان ۹۴)

۲۰- در کدام گزینه تعداد «تکواژ»های همه‌ی واژه‌ها، با یکدیگر برابر است؟

(۱) غزل‌واره - چوبینه - زیبایی

(۲) بی‌پروا - رهاورد - کوزه‌گری

(۳) کام‌روایی - سپیده‌دمان - وابستگی

(۴) گواراترین - گردش‌کنان - نارسایی

۲۱- در عبارت «شهرتی که شیخ در زمان خود داشت بیش‌تر به واسطه‌ی اندیشه‌های بلند و بی‌پروایی بود که در حقایق عرفان تجلی یافته بود.»

(فارغ از کشور ۹۳)

چند «تکواژ» وجود دارد؟

(۱) ۳۵ (۲) ۳۶ (۳) ۳۷ (۴) ۳۸

(ریاضی ۹۳)

۲۲- در میان واژگان داده‌شده، چند واژه از «یک تکواژ» درست شده است؟

«کیش - کوشا - پسین - هاله - زمین - پروانه - نوشین - بحران - نالان - خسته - تمنا - کین - خنده - معنا - رهاورد - آوا - ماله - فرابند -

سیمین - بیگانه»

(۱) ۱۰ (۲) ۱۱ (۳) ۱۲ (۴) ۱۳

(تجربی ۹۳)

۲۳- همه‌ی ابیات، به‌استثنای بیت فاقد «جمله‌ی وابسته» اند.

(۱) بهار آمد و گلزار نورباران شد

(۲) برقی از منزل لیلی بدرخشید سحر

(۳) ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد

(۴) زمین پیش دلورا، کسی چون تو شگفت

(تجربی ۸۹)

۱۶۶- کدام عبارت، «سه جزئی گذرا به مسند» است؟

- (۱) نویسندگان بزرگ ابوالفرج رونی، سید حسن غزنوی، سعدی، مولوی و عده‌ای دیگر را از نمایندگان سبک عراقی به‌شمار می‌آورند.
 (۲) از جمله نمایندگان سبک خراسانی، رودکی، شهید بلخی، دقیقی، فرّخی سیستانی و عنصری، منوچهری دامغانی را می‌توان نام برد.
 (۳) هدف فردوسی از تدوین شاهنامه، گذشته از احیای زبان فارسی، تقویت روحیه مبارزه‌جویی با بیگانگان و مقاومت در برابر دشمنان بوده است.
 (۴) بعد از دهخدا برخی از شاعران معاصر او از قبیل ملک‌الشعرای بهار و ابوالقاسم لاهوتی و دیگر شاعران متجدد به ساختن دوبیتی‌های پیوسته پرداختند.

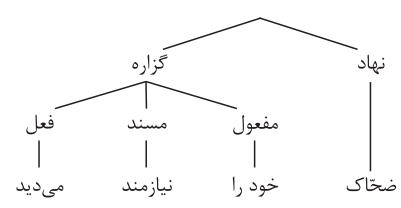
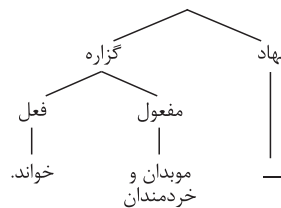
۱۶۷- با توجه به عبارت «ضحاک خود را به لشکریان بیشتری نیازمند می‌دید. ناچار موبدان و خردمندان را به مشورت خواند. مردم نیز از خودکامگی و جورپیشگی ضحاک به جان آمده بودند. در هر حال تصویر فردوسی از شهامت و مردانگی کاوه، به شعر فارسی فروغی خاص

(هنر ۸۹)

بخشیده است.» نمودار درختی همه‌ی جمله‌ها، به استثنای جمله‌ی صحیح است.

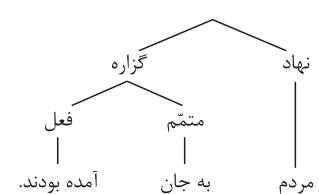
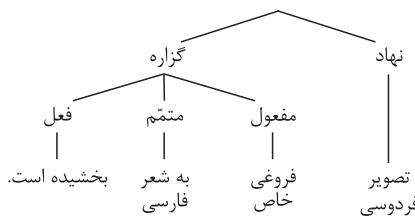
(۱) جمله‌ی اول: چهارجزئی گذرا به مفعول و مسند

(۲) جمله‌ی دوم: سه‌جزئی گذرا به مفعول

(۳) جمله‌ی سوم: سه‌جزئی گذرا به متمم

(۴) جمله‌ی چهارم: چهارجزئی گذرا به مفعول و متمم

۱۶۸- عبارت «به علت تلفیقی بودن روش برنامه‌ریزی درسی، قواعد و شناخت زبان فارسی و کاربرد درست آن به گونه‌ای درهم تنیده، ارائه و

(زبان ۸۹)

ارزش‌یابی می‌شود.» چندجزئی است؟

- (۱) سه‌جزئی گذرا به متمم
 (۲) سه‌جزئی گذرا به مسند
 (۳) چهارجزئی گذرا به مفعول و متمم
 (۴) چهارجزئی گذرا به متمم و مسند

۱۶۹- عبارت «حیرت در امر جهان و ندانستن راز او، چون و چرا در کار خلقت، ناپایداری و بی‌سروپا بودن جهان و ... مضامین اصلی اشعار خیتامی

(فارغ از کشور ۸۹)

خوانده می‌شود.» چندجزئی است؟

- (۱) سه‌جزئی گذرا به متمم
 (۲) سه‌جزئی گذرا به مسند
 (۳) چهارجزئی گذرا به متمم و مسند
 (۴) چهارجزئی گذرا به مفعول و مسند

(ریاضی ۸۸)

۱۷۰- اجزای اصلی جمله‌ی زیر کدام است؟

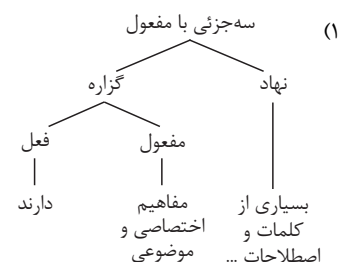
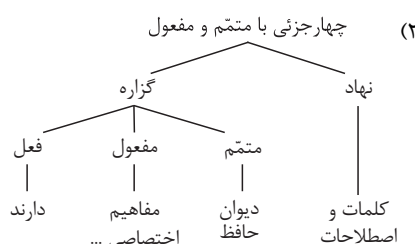
«بی‌سوادی، عادت نداشتن به خواندن و سود بردن از افکار و اندیشه‌های اندیشمندان و متفکران، نداشتن نویسنده و ناشر و بسیاری از ناآگاهی‌ها، عوامل اصلی فقر و قحطی کتاب در بیشتر سرزمین‌های جهان به‌شمار می‌رود.»

- (۱) سه‌جزئی گذرا به متمم
 (۲) سه‌جزئی گذرا به مسند
 (۳) چهارجزئی گذرا به متمم و مسند
 (۴) چهارجزئی گذرا به مفعول و مسند

(انسانی ۸۸)

۱۷۱- نمودار درست جمله‌ی زیر کدام است؟

«بسیاری از کلمات و اصطلاحات متداول در آثار سایر شعرا مثل «باغ نظر، رند، نظر باز» در دیوان حافظ مفاهیم اختصاصی و موضوعی دارند.»

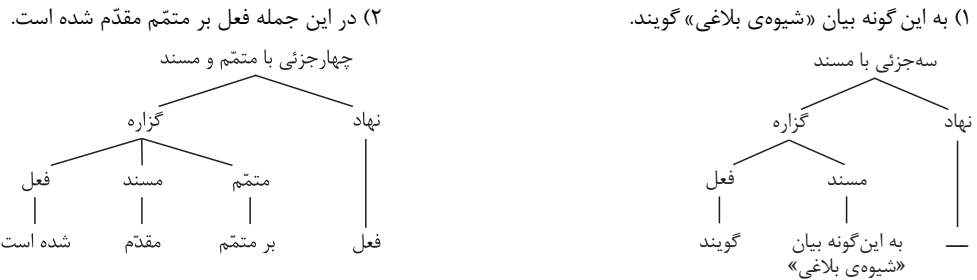
۱۷۹- جمله‌ی «در سراسر کتاب هفتصد صفحه‌ای بیهقی، به‌ندرت به عیب‌جویی مستقیم از کسی برمی‌خوریم.» از نظر اجزای اصلی تشکیل‌دهنده‌ی آن با کدام جمله یکسان است؟

(فأرجع از کشور ۸۸)

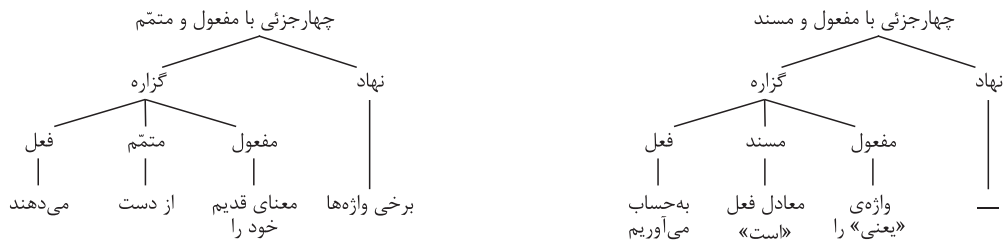
- ۱) رستم برای حفظ تن خویش علاوه بر گبر زرهی مخصوصی به‌نام ببر بیان بر تن می‌کرد.
- ۲) تحمیدیه‌ها علاوه بر ارزش ادبی و هنری، حاوی مضامین مهم اخلاقی، معنوی و تربیتی نیز هستند.
- ۳) روح پرورش‌یافته، بیش از قوای عقلانی به خواننده‌ی تحمیدیه، نیرو و عظمت می‌بخشد.
- ۴) دکتر اسلامی ندوشن با قلم موشکاف و توانای خود درباره‌ی شخصیت بیهقی و چندوچون کتاب وی به داوری می‌پردازد.

(انسانی ۸۷)

۱۸۰- نمودار کدام جمله درست ترسیم شده است؟

- ۳) در چنین جمله‌هایی واژه‌ی «یعنی» را معادل فعل «است» به‌حساب می‌آوریم.
- ۴) برخی واژه‌ها معنای قدیم خود را از دست می‌دهند.

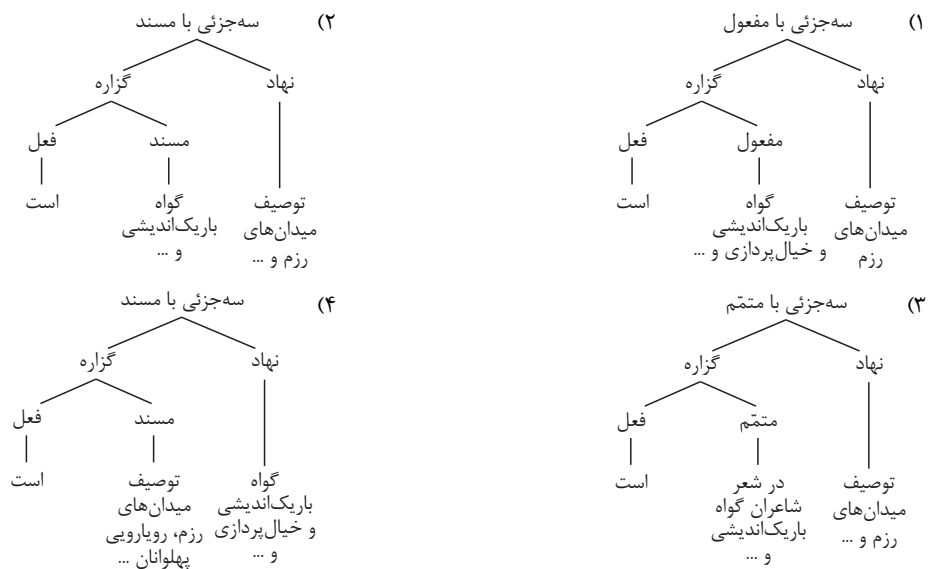
(ریاضی ۸۷)

۱۸۱- کدام جمله چهارجزئی گذرا به مفعول و مسند است؟

- ۱) فاصله‌ی اجزای کلمه‌ی مرکب و مشتق - مرکب، به اندازه‌ی فاصله‌ی حرف‌های یک کلمه است.
- ۲) مغولان با همه‌ی تباه‌کاری‌ها و ویران‌گری‌های خود در قلمرو تاریخ، خویش را از زبان فارسی بی‌نیاز ندیدند.
- ۳) نویسنده علاوه بر رعایت نکات فنی و به دور از تعصب و غرض‌ورزی در پژوهش‌های تاریخی، همواره به واقعیات تکیه دارد.
- ۴) در بعضی زندگی‌نامه‌ها نویسنده بر اساس مستندات و واقعیتهای موجود، زندگی یکی از بزرگان را در قالب ماجرا می‌نویسد.

۱۸۲- نمودار عبارت «توصیف میدان‌های رزم، رویارویی پهلوانان، وصف سازوبرگ جنگی در شاهنامه‌ی فردوسی، توصیف عناصر طبیعی در شعر شاعران، گواه باریک‌اندیشی و خیال‌پردازی و لطافت طبع شاعران ماست.» کدام است؟

(تبریزی ۸۷)

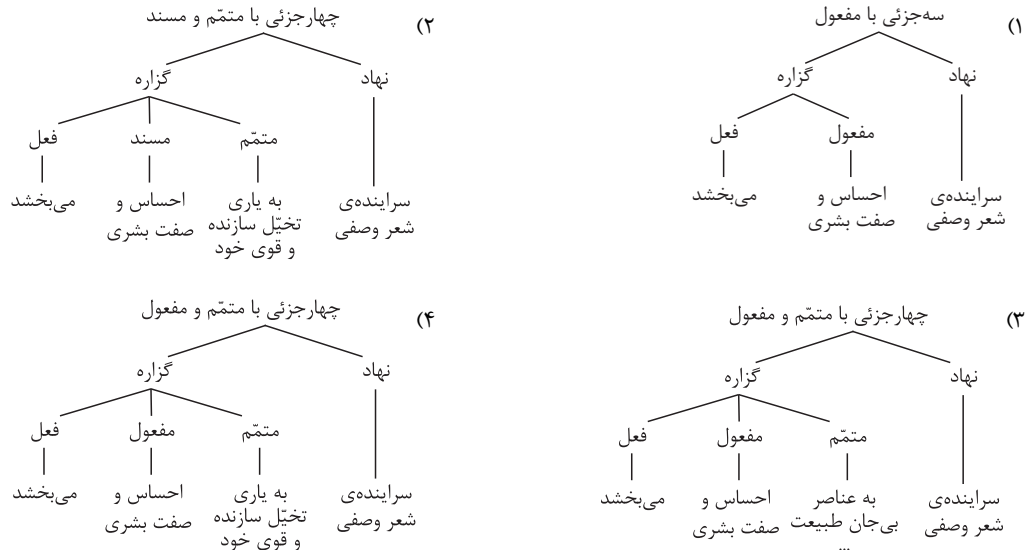

۱۸۳- جمله‌ی «بشر تحت تأثیر تمایلات علمی، اخلاقی، ذوقی و مذهبی، هر زمان ابتکار تازه‌ای را در طریق صلاح بشریت و حفظ منافع معنوی انسان‌ها واجب می‌داند.» چندجزئی است؟ (هنر ۸۷)

- (۱) سه‌جزئی گذرا به مسند
(۲) سه‌جزئی گذرا به مفعول
(۳) چهارجزئی گذرا به مفعول و متمم
(۴) چهارجزئی گذرا به مفعول و مسند

۱۸۴- نمودار درختی عبارت «سراینده‌ی شعر وصفی به یاری تخیل سازنده و قوی خود به عناصر بی‌جان طبیعت، پرندگان، گل‌ها و دیگر موجودات، احساس و صفت بشری می‌بخشد.» کدام است؟ (زبان ۸۷ و هنر ۸۵)

۱۸۵- در عبارت زیر، نقش دستوری کدام واژه به درستی ذکر نشده است؟ (فنی ۸۷، نوبت عصر)
«در پیشاور تقریباً همه فارسی می‌دانند، منتها از فروتنی این را اعتراف نمی‌کنند. محبت آن‌ها نسبت به ما برای من تکان‌دهنده بود و هم ناراحت‌کننده.»

- (۱) همه: نهاد (۲) فارسی: مفعول (۳) ناراحت‌کننده: قید (۴) فروتنی: متمم

۱۸۶- در عبارت زیر، نام کدام جزء، درست نیست؟ (فنی ۸۷، نوبت صبح)

«دین برای آن نیامده است تا ما را از جسم، یکسره غافل سازد، بلکه برای آن است که به ما «اندازه» بیاموزد تا از افراط و تفریط مصون بمانیم.»

- (۱) دین: نهاد (۲) افراط: متمم (۳) یکسره: مسند (۴) اندازه: مفعول

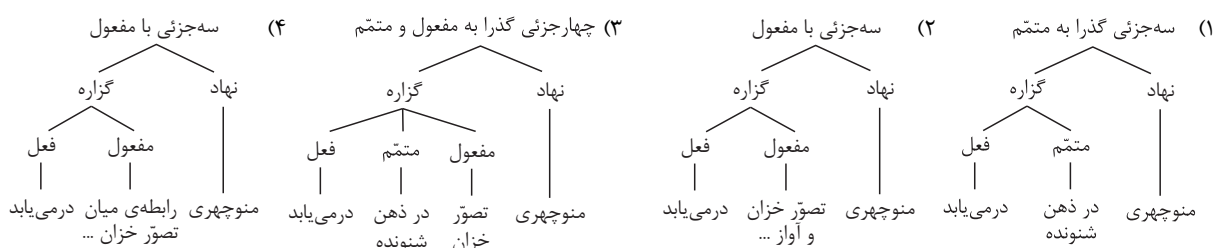
۱۸۷- همه‌ی عبارات، به جز عبارت «سه‌جزئی گذرا به مسند» است. (فاریخ از کشور ۸۷)

- (۱) غلبه‌ی روح امید، شور میهنی، تعقل و دانش‌پژوهی، امتیاز بزرگ سبک خراسانی یا ترکستانی است.
(۲) قصه‌های پیامبران همواره به شعر شاعران متعهد به اسلام، جاودانگی و خلود، عظمت و اهمّیت خاصی بخشیده است.
(۳) هدف قصه‌ها و در حقیقت درون‌مایه و زیربنای فکری و اجتماعی قصه‌ها و به‌خصوص قصه‌های مذهبی، ترویج و اشاعه‌ی اصول انسانی و عدالت اجتماعی است.

(۴) قصه، همواره منعکس‌کننده‌ی دیدگاه انسان درباره‌ی جهان و عوامل ناشناخته‌ی پیرامون او و وسیله‌ی انتقال و آموزش آداب و سنن، اعتقادات و تاریخ یک نسل به نسل‌های دیگر بوده است.

۱۸۸- نمودار درختی عبارت زیر کدام است؟ (انسانی ۸۶)

«بی‌گمان، منوچهری در مستط معروف خود با توجه به کاربرد کلمات، رابطه‌ی میان تصوّر خزان و آواز برگ‌های خشک را در ذهن شنونده درمی‌یابد.»

درس اول: قواعد ترکیب

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

- ۱- (۳) ابر: ٲ (ص) / ٲ (م) اب (ص) ار (ص) / همه: ه (ص) / ٲ (م) / م (ص) / ٲ (م) / تویی: ت (ص) / ٲ (م) / ی (ص) / ی (م)
- ۲- (۲) الگوی هجایی واژه‌های سؤال و گزینه‌ی (۲): وام، پر (ص + م + ص) / سیل، دَرَد (ص + م + ص + ص) / رمه، خانه (ص + م) (ص + م) / آَش، صد (ص + م + ص)
- بررسی سایر گزینه‌ها:**
- ۱) حال (ص + م + ص) / دید (ص + م + ص) / رده (ص + م) (ص + م) / آب (ص + م + ص)
- ۳) کارد (ص + م + ص) / غیر (ص + م + ص + ص) / گلِه (ص + م) (ص + م) / سرد (ص + م + ص + ص)
- ۴) سود (ص + م + ص) / رخت (ص + م + ص + ص) / گرِه (ص + م) (ص + م) / باد (ص + م + ص)
- ۳- (۳) واج‌ها: ب / ٲ / ه / ا / ج / ٲ / ت / ٲ / ٲ / ٲ / ان / گ / ای / از (ص / م / ص / ٲ / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص) [۱۲ واج]
- دَقَّتْ کَنیم!** در واج‌نویسی فرض بر این است که واج‌ها را یکی یکی می‌خوانیم؛ بنابراین، در خواندن واژه‌ی «بهبجت‌انگیز» لازم است واج همزه را نیز تلفظ کنیم؛ بر پایه‌ی این تلفظ، این واژه دوازده واج خواهد داشت. روشن است که اگر «بهبجت‌انگیز» را به طور پیوسته تلفظ کنیم و بخوانیم «بِهَجَتِنگیز»، الگوی واجی آن این‌گونه خواهد بود: ب / ٲ / ه / ا / ج / ٲ / ت / ٲ / ٲ / ٲ / ان / گ / ای / از (ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص)
- (۴) نیز صحیح است. به خاطر داشته باشیم: «هر هجا حتماً یک مصوَّت دارد که دومین واج هجاست.»
- فراموش نکنیم در واژه‌هایی که به دو شکل خوانده می‌شوند، طراح همیشه شکلی را انتخاب می‌کند که تعداد واج‌های بیش‌تری دارد.
- ۴- (۱) آسایشگاه: ٲ / س / ا / ا / ی / ا / ٲ / ش / ا / گ / ا / ه / (ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص / م / ص) [۱۰ واج]

درس دوم: جمله

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

- ۵- (?) **دَقَّتْ کَنیم!** سؤال قطعاً بی‌پاسخ است. هر طور هم که تکواژها تفکیک و شماره‌شوند، باز هم پاسخ درستی وجود ندارد. اشتباه در شمارش تکواژ و واژه در کنکور بارها و بارها اتفاق افتاده و اصولاً دست طراح در این مبحث از سایر مباحث خالی‌تر و آگاهی‌اش کم‌تر است. متأسفانه اشتباهات کنکور هم، به اشتباهات کتاب درسی و دشواری ذاتی این مبحث اضافه شده تا دانش‌آموز با خیال راحت و حتی به توصیه دبیر و مشاور خود آنرا کنار بگذارد.
- تکواژهای چهارگزینه‌ی را بررسی می‌کنیم:
- ۱) سر / اسپرد / ه / گ / ی / ٲ / مزد / ور / ان / ٲ / بیگانه (۱۰ تکواژ) (تقطیع «مزدور» طبق نظر احتمالی طراح انجام شده، وگرنه این واژه پیشینه‌ی تاریخی دارد و بهتر است به دو تکواژ تفکیک نشود.)
- ۲) بر / رس / ای / ٲ / روز / نامه / ها / [ی] / ٲ / خبر / ساز (۱۰ تکواژ)
- ۳) ارز / ٲ / ش / یاب / ای / ٲ / دان / ٲ / ش / نامه / ها / [ی] / ٲ / ادب / ای (۱۲ تکواژ)
- ۴) فرمان / رو / ا / ا / ٲ / ان / ٲ / عدالت / پیشه / [ی] / ٲ / تاریخ (۹ تکواژ)

- ۶- (۱) **تکواژها:** خدای / ٲ / تان / ب / امیر / اند / ا / ٲ / د (۷ تکواژ)
- بررسی سایر گزینه‌ها:**

۲) سینه / ام / مال / ا / مال / ٲ / خشم / است / ٲ (۹ تکواژ)

۳) پی / ا / پی / ا / در / فرو / مایه / [گ] / ی / ب / مان / ٲ / د (۱۰ تکواژ)

۴) پشت / واژه / ها / [ی] / ٲ / ا / گر / ان / بر / گرفت / ه / ا / ٲ / د (۹ تکواژ)

۷- (۲) جهانگیران: جهان / گیر / ان، اسم‌نویسی: اسم / نویسی / ای، پراکنندگی: پراکنند / ه / [گ] / ی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) آزاد / انه، هزار / تومان / ای، هر / سال / ه

۳) نشان / ه / شناس / ای، نا / سز / ا / گو / [ی] / ی، دان / ٲ / ش / جو / [ی] / ی

۴) زیب / ا / ساز / ی، آینه / بند / ان، پریش / ان / حال

۸- (۳) **تکواژها:** به / ترین / شعر / آن / ند / است / ا / ٲ / که / به / ا / چند / ی / ن / آرا / [ی] / ٲ / ش / ٲ / زیب / ا / و / ا / بدیع / آرا / ست / ه / او / مزین / ا / گرد / ٲ / د (۲۴ تکواژ)

۹- (۳) واژه‌ها: در / این / سال / ها / جلوه / اش / را / از / دست / داده / بود. (۷ واژه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مادر / ٲ / ش / زنی / کدبانو / و / اشیرین / زبان / بود (۷ واژه)

۲) من / پنجاه / دو / کتاب / برای / ٲ / ش / خریده / بودم (۶ واژه)

۴) میرزا / از / ابتدا / [ی] / ٲ / صادرات / وزیر / الوزرا / خوانده / می‌شد (۷ واژه)

۱۰- (۱) واژه‌ها: نوا / [ی] / ٲ / حزن / انگیز / ٲ / غم / ٲ / ش / شنیده / می‌شد. (۷ واژه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) کوچک / ترها / را / برای / دست‌بوسی / آورده / بودند. (۵ واژه)

۳) سال / ها / با / هم / نشست / و برخاست / داشتند. (۵ واژه)

۴) پیرمرد / نگران / و / گوش / به / زنگ / نشست / بود. (۵ واژه)

۱۱- (۳) بخش گزاره در جمله‌ی سؤال: به پویایی و رسایی کاینات، بستگی ابدی دارد.

تکواژها: به / پوی / ا / ا / [ی] / ی / او / ا / رس / ا / ا / [ی] / ی / ا / کاینه / ات / بست / ا / ه / ا / [گ] / ی / ا / ا / ٲ / ای / ا / دار / ا / ٲ / د (۱۹ تکواژ)

تکواژها: (۳) ۱۲

جمله‌ی اوّل: به همسرایی قلب تو می‌تپد با شوق: به / هم / سرا / [ی] / ی / ا / ٲ / قلب / ا / تو / می / تپ / ا / د / با / شوق (۱۳ تکواژ)

جمله‌ی دوم: عاشقانه‌ترین نغمه را دوباره بخوانی: عاشق / انه / ترین / نغمه / را / دو / بار / ه / ا / ب / ا / خوان / ای (۱۱ تکواژ)

۱۳- (۳) **تکواژها:** باز / کن / ا / ٲ / پنجره / را / من / تو / ارا / خواه / ٲ / م / برد / به / اسر / ا / رود / ا / ٲ / خروش / ان / ا / ٲ / حیات / آب / ا / این / رود / به / اسر / چشم / ه / ان / می / ا / گرد / ا / د / باز (۳۳ تکواژ)

۱۴- (۱) بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) هر ذره کاو به وصف گویا بود همیشه / از تنگی دهانت یک ذره گفته باشد

هسته وابسته
بگذار تا دل من بر جا بود همیشه

هسته وابسته
تا شاهد جمالت مستور باشد از من / اشکم میان مردم رسوا بود همیشه

هسته وابسته

بررسی سایر واژه‌ها:

کوشا: کوش + ا / پسین: پس + ین / نوشین: نوش + ین / نالان: نال + ان / خنده: خند + ه / رهاورد: ره + آورد / ماله: مال + ه / سیمین: سیم + ین

دقت کنیم! سازمان سنجش گزینه‌ی (۲) را به‌عنوان پاسخ درست معرفی کرده که مسلماً نادرست و مغایر با کتاب درسی، سطح اطلاعات داوطلب و همه‌ی کنکوری‌های گذشته است. برای جلوگیری از اختلافات بی‌پایان، گزینه‌ی جواب را براساس «آنچه درست است» و نه «آنچه خانم طراح می‌پسندد» نوشتیم. قابل توجه است که در جداسازی تکواژها، واژه‌های «خسته»، «فرایند» و «بیگانه»، با توجه به پیشینه‌ی تاریخی آن‌ها، همواره مورد اختلاف همکاران بوده که طرح آن در آزمون سراسری جای تردید و تأمل دارد.

۲۳- (۲) طراح سؤال، بدون آشنایی با حدود اطلاعات کتاب درسی در مبحث «جمله‌ی وابسته» و صرفاً با تکیه بر حرف «که» پیش از جمله‌ی «با خرمن مجنون دل افکار چه کرد»، آن را جمله‌ی وابسته معرفی کرده است:

۲۴- (۲) **تکواژها:** شاعر / با بهره‌گیری از / عناصر / عظیم / طبیعت / و / پیوند / آن / با / قهرمان / حماسه / [ی] / خود / بزرگ / نما / [ی] / کرد / است / (۲۸ تکواژ)

واژه‌ها: شاعر / با بهره‌گیری از / عناصر / عظیم / طبیعت / و / پیوند / آن / با / قهرمان / حماسه / [ی] / خود / بزرگ‌نمایی / کرده است. (۲۱ واژه)

۲۵- (۱) **تکواژها:** صبح / زلال / چون / آب / گوار / [ی] / چشم / ها / از / کران / [ی] / خاور / بر / می / تراو / [ی] / روشن / ی / نیل / گون / خود / را / بر / زمین / می / پاش / [ی] / واژه‌ها: صبح / زلال / چون / آب / گوار / [ی] / چشمه‌ها / از / کرانه / [ی] / خاور / برمی‌تراود / و / روشنی / نیلگون / خود / را / بر / زمین / می‌باشد (۲۴ واژه)

دقت کنیم! گزینه‌ها به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که ناچار باید «صبح» را با کسر خوانند!

۲۶- (۱) **تکواژها:** این / شاعر / چون / معاصر / ان / خود / بر / شیوه / [ی] / گذشت / [ی] / ان / بود / اولی / در / این / تقلید / به / سراغ / متولی / ان / ادب / منظوم / فارس / ای / رفت / است / (۳۵ تکواژ)

شمارش واژه‌ها: این / شاعر / چون / معاصر / ان / خود / بر / شیوه / [ی] / گذشتگان / بود / ولی / در / این / تقلید / به / سراغ / متولیان / ادب / منظوم / فارسی / رفته است (۲۶ واژه)

۲۷- (۱) **تکواژها:** از / زمین / ها / [ی] / تازه / [ی] / در / آثار / روزگار / ما / برداشت / از / گذشته‌گان / و / بازسازی / نوین / [ی] / آن / با / [ی] / و / باز / ساز / ی / نو / این / آن / ها / [ی] / است / (۳۴ تکواژ)

واژه‌ها: از / زمینه‌ها / [ی] / تاریخی / در / آثار / روزگار / ما / برداشت / از / گذشته‌گان / و / بازسازی / نوین / [ی] / آن / با / [ی] / است (۲۲ واژه)

۲۸- (۱) **تکواژها:** هر / انسان / ای / پذیر / [ی] / آن / چه / پیغم / بر / ای / گفت / است / از / اهل / شریعت / است / و / هر / انسان / ای / به / جای / آور / اهل / طریقت / است / (۳۵ تکواژ)

واژه‌ها: هر / انسانی / بپذیرد / آن / چه / پیغمبر / ای / گفته است / از / اهل / شریعت / است / و / هر / انسانی / به / جای / آورده / اهل / طریقت / است (۲۲ واژه)

۱۵- (۳) جمله‌ی دوم: کلامشان روانی و گوارایی آب چشمه‌ساران را دارد. **تکواژها:** کلام / شان / رو / ان / ای / و / گوار / [ی] / آب / چشم / ه / سار / ان / را / دار / [ی] / (۱۹ تکواژ)

جمله‌ی چهارم: عطشناکی آنان را تسکین می‌بخشد.

تکواژها: عطش / ناک / ای / آن / را / تسکین / می / بخش / [ی] / (۱۱ تکواژ)

۱۶- (۳) **تکواژها:** این / همه / تلاش / روز / انه / این / پر / کار / ای / درنگ / نا / پذیر / این / زد / و / خورد / همیشه / [ی] / از / عشق / ی / است / که / به / خدا / [ی] / زیب / [ی] / ها / می / ورز / یم / (۳۷ تکواژ)

۱۷- (۳) **تکواژها:** هم / سنگ / ای / آوا / [ی] / و / معنا / [ی] / در / شعر / شکل / ای / و / بسیار / هنر / مند / انه / ایجاد / می / کن / [ی] / و / در / تقویت / موسیقی / زبان / مؤثر / است / (۳۴ تکواژ)

۱۸- (۴،۲) تکواژها در گزینه‌ی (۲): رد / ام / کن / [ی] / م / اک / (که) / ز / همه / ارد / گشت / ه / ام / (۱۲ تکواژ)

تکواژها در گزینه‌ی (۴): نور / ای / از / آن / دید / ه / که / بین / [ی] / تر / است / (۱۲ تکواژ)

دقت کنیم! طراح سؤال به این نکته توجه نکرده که فعل امر به هر صورت، تکواژ تهی دارد؛ بنابراین تکواژهای گزینه‌ی (۲) را نادرست شمرده و پاسخ را به غلط گزینه‌ی (۴) اعلام کرده است!

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دور / به / تو / خاتم / دوران / انبث / [ی] / (۸ تکواژ)

(۳) چشم / ه / [ی] / مه / تاب / تو / سرد / ای / گرفت / [ی] / (۱۱ تکواژ)

۱۹- (۲) **تکواژها:** سال / ها / در / طلب / ت / گوش / ه / نشین / ای / کرد / [ی] / (۱۱ تکواژ)

بررسی تکواژ در سایر گزینه‌ها:

(۱) ز / نا / رس / [ی] / طومار / [ی] / عمر / می / ترس / [ی] / (۱۲ تکواژ)

(۳) گری / ه / [ی] / مست / انه / آخر / عقده / ام / از / دل / گشود / [ی] / (۱۲ تکواژ)

(۴) ز / سحر / انگیز / ای / ت / ای / چشم / کافر / اکیش / احیران / [ی] / (۱۲ تکواژ)

۲۰- (۳) کام / رو / [ی] / (۴ تکواژ)

سپید / ه / دم / ان / (۴ تکواژ)

و / بست / ه / [ی] / (۴ تکواژ)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) غزل / واره / (۲ تکواژ) - چوب / اینه / (۲ تکواژ) - زیب / [ی] / (۳ تکواژ)

(۲) بی / پروا / (۲ تکواژ) - ره / آورد / (۲ تکواژ) - کوزه / اگر / ای / (۳ تکواژ)

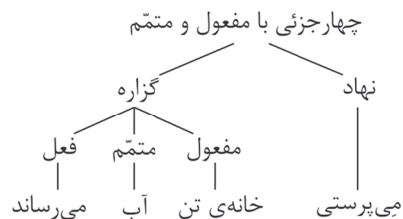
(۴) گوار / [ی] / ترین / (۳ تکواژ) - گرد / [ی] / ش / کن / ان / (۴ تکواژ) - نا / رس / [ی] / (۴ تکواژ)

۲۱- (۲) شهرت / ای / که / شیخ / در / زمان / خود / داشت / [ی] / بیش / تر / به / واسطه / [ی] / اندیش / ه / ها / [ی] / بلند / و / بی / پروا / [ی] / بود / [ی] / که / در / حقایق / عرفان / تجلی / یافت / ه / بود / [ی] / (۳۶ تکواژ)

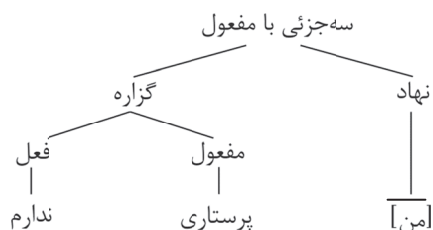
۲۲- (۳) واژه‌های «کیش، هاله، زمین، پروانه، بحران، خسته، تمنا، کین، معنا، آوا، فرایند و بیگانه» از یک تکواژ ساخته شده‌اند؛ روی هم، ۱۲ واژه.

۱۲۹- (۴) بررسی جمله‌ها:

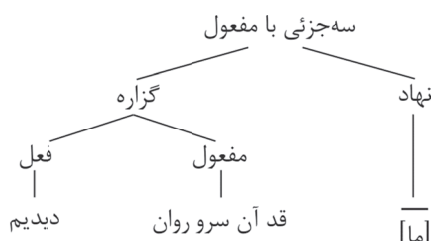
(الف) می‌پرستی می‌رساند خانه‌ی تن را به آب

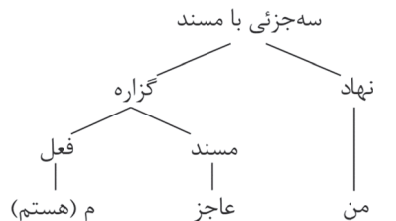
(ب) پرستاری ندارم بر سر بالین بیماری

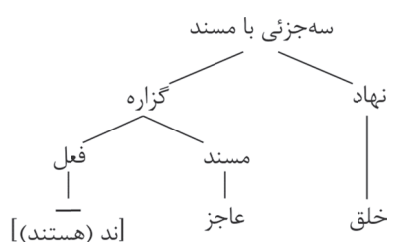
(ج) دیدیم به رفتن قد آن سرو روان را

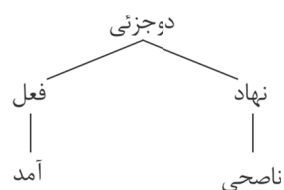
(د) من عاجزم ز گفتن

(د) خلق از شنیدنش

(ه) دوش آمد ناصحی سوی ملامت‌خانه‌ام

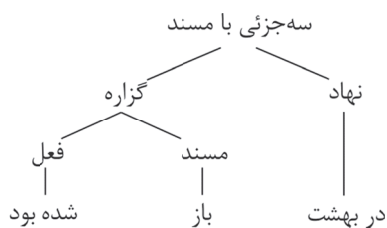
دقت کنیم! فعل «رساندن» چهار جزئی گذرا به مفعول و متمم است، چنان

که در گزینه‌ها به‌درستی اشاره شده. در سال‌های گذشته این فعل را به غلط،

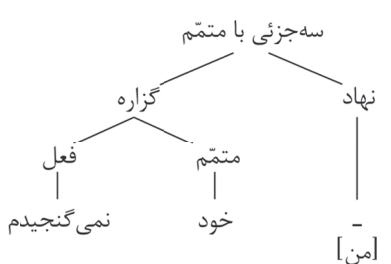
سه جزئی و گذرا به مفعول گرفته شده است.

۱۳۰- (۴) بررسی جمله‌های سؤال:

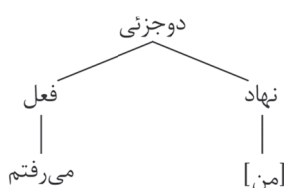
جمله‌ی ۱: در بهشت به رویم باز شده بود.

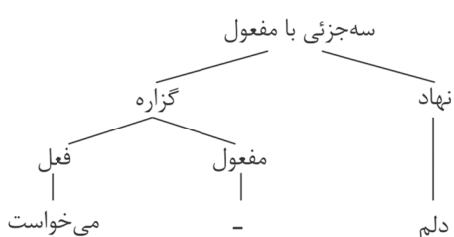
جمله‌ی ۲: از وجد در خود نمی‌گنجیدم.

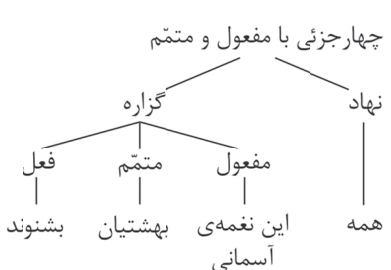
جمله‌ی ۳: سرخوش به هر سو می‌رفتم.

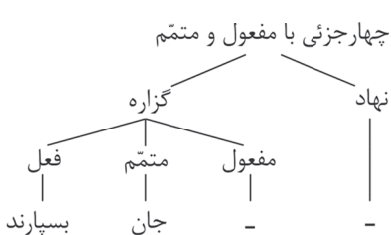
جمله‌ی ۴: دلم می‌خواست.

جمله‌ی ۵: این نغمه‌ی آسمانی را همه از بهشتیان بشنوند.

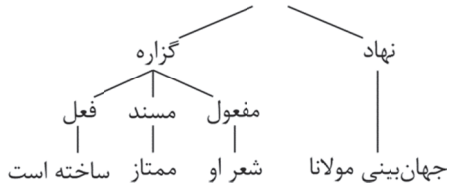
جمله‌ی ۶: به جان بسپارند.

۱۳۴- (۴) جمله‌ی دوم: جهان‌بینی مولانا، شعر او را از لحاظ گستردگی حوزه‌ی عاطفی و هیجان‌های روحی ممتاز ساخته است.

چهار جزئی با مسند و مفعول

۱۳۵- (۴) جمله‌ی مرکب مورد سؤال، می‌تواند به یک جمله‌ی ساده‌ی «سه‌جزئی اسنادی» تأویل شود.

جمله‌ی حاصل، مواردی مانند این‌ها خواهد بود:

شهرت یافتن صاحبان چندین هنر، غالباً به یک هنر خاص خود که در آن

گروه نهادی

مهارت دارند، یکی از مقتضیات تمدن است.

گروه مسندی گروه فعلی

این‌که صاحبان چندین هنر، غالباً به یک هنر خاص خود که در آن مهارت

گروه نهادی

دارند، شهرت می‌یابند، یکی از مقتضیات تمدن است.

گروه مسندی گروه فعلی

یکی از مقتضیات تمدن شهرت یافتن صاحبان چندین هنر، غالباً به یک

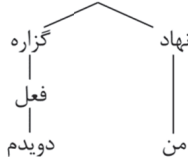
گروه نهادی گروه مسندی

هنر خاص خود که در آن مهارت دارند، است.

گروه فعلی

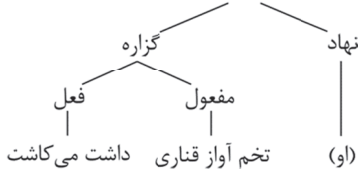
۱۳۶- (۱) جمله‌ی اول: من دویدم در باغ.

دوجزئی

جمله‌ی چهارم: داشت در پای چناری غمگین، تخم آواز قناری می‌کاشت.

سه‌جزئی با مفعول

جمله‌ی پنجم: ناگهان شوق تپش در دل و جانم جوشید.

دوجزئی

۱۳۷- (۲) از کعبه چه پرسى خبىر اهل حقیقت

متنم فعل

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) با آتش عشق تو کجا جای قرار است؟

متنم قیدی

(۳) از حدیثم بوی جان امروز می‌آید

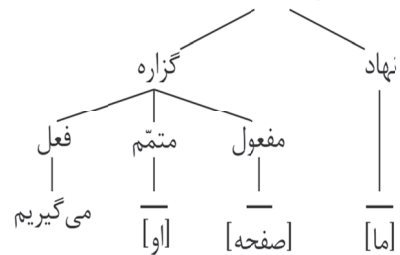
متنم قیدی

(۴) از جرعه‌ی می بزمگه باده‌گساران / چون چشم من از خون جگر لاله‌ستان بود

متنم قیدی

۱۳۱- (۴) جمله‌ی چهارم: می‌گیریم

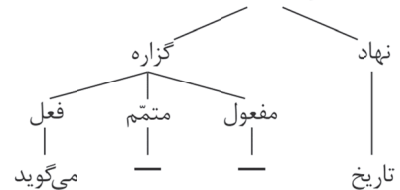
چهار جزئی با مفعول و متنم

۱۳۲- (۲) بررسی جمله‌های عبارت سؤال:

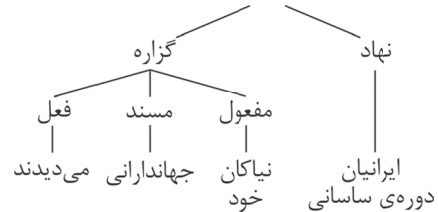
جمله‌ی ۱: همان‌طور که تاریخ می‌گوید

چهار جزئی با مفعول و متنم

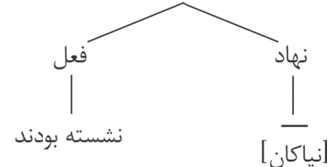
جمله‌ی ۲: ایرانیان دوره‌ی ساسانی نیاکان خود را جهاندارانی می‌دیدند

چهار جزئی با مفعول و مسند

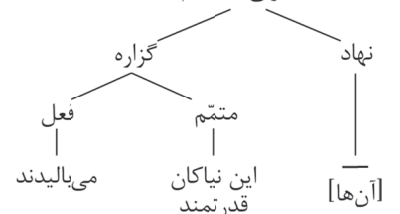
جمله‌ی ۳: بر تخت قدرت و سروری جهان نشسته بودند

دوجزئی

جمله‌ی ۴: با تمام وجود به این نیاکان قدرتمند می‌بالیدند

سه‌جزئی با متنم

۱۳۳- (۴) بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سه‌جزئی گذرا به متنم: چگونه می‌توان به این اصل پیوست.

(۲) سه‌جزئی گذرا به مفعول: [نی] آرزوی بازگشت بدان اصل دارد. / ناله‌ای بر لب نداشته باشد.

(۳) چهارجزئی گذرا به مفعول و مسند: عشقی که انسان را از خود تهی کند.